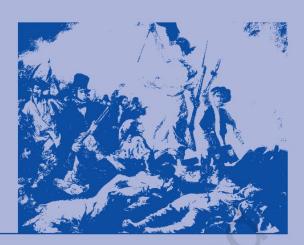
ধাৰা I

ইভনে্ট আৰু প্ৰক্ৰযি া

প্ৰথম খণ্ডত আপুন ফিৰাচী বপি্লৱ, ৰাছযি ান বপি্লৱ আৰু নাজীবাদৰ উত্থানৰ বষিয েপ বি। বভিনি্ন ধৰণৰে েএই সকল ব ৰ পৰঘিটনা আধুনকি পৃথৱীি নৰি্মাণৰ ক্ষতে্ৰত গুৰুত্বপূৰ্ণ আছলি।

প্ৰথম অধ্যায ট ফৰাচী বপি্লৱৰ ওপৰত। আজ আম িপ্ৰায স্বোধীনতা, স্বাধীনতা আৰু সমতাৰ ধাৰণাক সহজভাৱলেওঁ। কন্তিতু আম নিজিকসে ঁৱৰাই দবি লাগবি যথেএই ধাৰণাব ৰৰ ইতহািস আছ।ে ফৰাচী বপি্লৱল চাই আপুন সিইে ইতহািসৰ এটা সৰু অংশ প বি। ফৰাচী বপি্লৱৰ ফলত ফ্ৰান্সত ৰাজতন্ত্ৰৰ অন্ত পৰ।ে বশিষোধকািৰৰ ওপৰত ভত্তিতি কৰি গ উঠা এখন সমাজনেতুন শাসন ব্যৱস্থাৰ স্থান দলি।ে বপি্লৱৰ সময ত মানুহৰ অধকািৰ ঘ ষণাপত্ৰত, নতুন সময ৰ আগমনৰ কথা ঘ ষণা কৰা হছৈলি।

সকল ব্যক্তৰি অধকািৰ আছে আৰু সমতা দাবী কৰবি পাৰ বুলি ধাৰণাট ৰাজনীতৰি এক নতুন ভাষাৰ অংশ হ পৰলি। সমতা আৰু স্বাধীনতাৰ এই ধাৰণাব ৰ নতুন যুগৰ কন্দেৰীয ধাৰণা হচিাপ আত্মপ্ৰকাশ কৰছিলি; কন্তি বভিন্নি দশেত সহেব ৰক বহু ভন্নি ধৰণ পুনৰ ব্যাখ্যা আৰু পুনৰ চন্তা কৰা হছৈলি। ভাৰত আৰু চীন, আফ্ৰকাি আৰু দক্ষণি আমৰেকািত ঔপনৱিশেকিতা বৰি ধী আন্দ লন উদ্ভাৱনী আৰু ম লকি ধাৰণা সৃষ্টি কৰছিলি যদিও অষ্টাদশ শতকািৰ শষেৰ ফালৰ পৰাহ মুদ্ৰা লাভ কৰা ভাষাত কথা পাতছিলি।

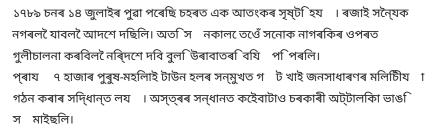
দ্বতীয অধ্যায ত আপুন হিউৰ পত সমাজবাদৰ আগমনৰ বিষয েপ বি, আৰু শাসকীয ৰজা দ্বতীয নকি লাছক ক্ষমতা এৰবিল বাধ্য কৰা নাটকীয পৰঘিটনাৰ বিষয েপ বি। ৰাছিয় ান বিপ্লৱে সমাজখনক বলেগে ধৰণ সেলন কিৰবি বিচাৰছিলি। ই অৰ্থনতৈকি সমতা আৰু শ্ৰমকি আৰু কৃষকৰ মংগলৰ প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰছিলি। অধ্যায ট ত নতুন ছ ভযি টে চৰকাৰ আৰম্ভ কৰা পৰৱিৰ্তন, ইয় াৰ সন্মুখীন হ ৱা সমস্যা আৰু ই গ্ৰহণ কৰা ব্যৱস্থাৰ বিষয় কে ৱা হ'ব। ছ ভযি টে ৰাছিয় ই ঔদ্য গীকৰণ আৰু কৃষৰি যান্ত্ৰকীকৰণৰ কাম আগুৱাই নিয় াৰ সময় তথে গণতান্ত্ৰকি সমাজৰ কামকাজৰ বাবে অপৰহিাৰ্য নাগৰকিৰ অধকাৰক অস্বীকাৰ কৰছিলি। সমাজবাদৰ আদৰ্শ,

কনিতু বভিনিন দশেৰ ঔপনৱিশেকি বৰি ধী আন্দ লনৰ অংশ হ পৰছিলি। আজ ছি ভযি টে ইউনযি ন ভাঙ গিছৈ আৰু সমাজবাদ সংকটত পৰছিং যদওি বংশি শতকিাৰ মাজৰেইে সমসাময় কি বশি্বক গ দয়ি াত এক শক্তশিালী শক্ত হিচাপ পেৰগিণতি হছৈ।

তৃতীয অধ্যায ত আপ নাক জাৰ্মানীললৈ লৈ যাব। ইয় ।ত হটিলাৰৰ উত্থান আৰু নাজীবাদৰ ৰাজনীতৰি বিষয় আল চনা কৰা হ'ব। নাজী জাৰ্মানীৰ শশ্বি আৰু মহলিাৰ বিষয় ে, স্কুল আৰু কনচনেট্ৰচেন কম্পেৰ বিষয় েপ বি। আপুন ি দখেবি যা নাজীবাদে কনেকে বৈভিন্নি সংখ্যালঘুসকলক জীয় ।ই থকাৰ অধিকাৰৰ পৰা ব ্চতি কৰছিলি, ইহুদীসকলক নৰি্যাতন চলাবলৈ ইহুদী বৰি ধী অনুভূতৰি দীৰ্ঘদনীয় । পৰম্পৰাৰ আধাৰত কনেকে গণতন্ত্ৰ আৰু সমাজবাদৰ বিৰুদ্ধ অদম্য যুদ্ধ চলাইছলি। কন্তি নাজীবাদৰ উত্থানৰ কাহানী কৱেল কইটোমান নিৰ্দৃষ্টি পৰঘিটনাৰ বিষয় েনহয় , হত্যাকাণ্ড আৰু হত্যাৰ বিষয় ে। ইয়াত বিভিন্নি স্তৰত কাম কৰা এক বশ্বিংখল আৰু ভয়ংকৰ ব্যৱস্থাৰ কামৰ বিষয় কে ৱা হছৈ। ভাৰতৰ কছিুমান হেটিলাৰৰ ধাৰণাত আপ্লুত ইছেলি যদিও বছেভিাগইে নাজীবাদৰ উত্থানক ভয় তাে চাইছলি।

আধুনকি বশ্বিৰ ইতহািস কৱেল স্বাধীনতা আৰু গণতন্ত্ৰৰ আৱৰ্িভাৱৰ কাহানী নহয । হংসা আৰু অত্যাচাৰ, মৃত্যু আৰু ধ্বংসৰ কাহানীও হ আহছি।ে

ফৰাচী বপি্লৱ

অৱশষেত কইবাশ ল কৰ এটা দলচে চহৰৰ পূব অংশৰ ফাল আোগবা িগ ৈ দুৰ্গকাৰাগাৰ বষ্টেলিত ধুমুহাৰ সৃষ্ট ি কৰলি, য'ত তওেঁল ক জেমা কৰা গ লাবাৰুদ বিচাৰি
প ৱাৰ আশা কৰছিলি। ইয াৰ পছিত হ ৱা সশস্ত্ৰ যুদ্ধত বষ্টেলিৰ সনোপতকি
হত্যা কৰা হয আৰু বন্দীসকলক মুকলি কিৰ দিযি । হয – যদওি তওেঁল কৰ
মাত্ৰ সাতজনহ আছলি। তথাপতি বষ্টেলিক সকল ৱি ঘৃণা কৰছিলি, কাৰণ ই ৰজাৰ
নিৰ্ভীক ক্ষমতাৰ বাব থেযি দছিলি। দুৰ্গট ভাঙি পিলে ৱা হ'ল আৰু ইয ।ৰ
ধ্বংসৰ স্মৃতিগ্ৰিন্থ ৰাখবি বিচৰা সকল ক বেজাৰত ইয় ।ৰ শলিৰ টুকুৰাব ৰ বিক্ৰী
কৰা হ'ল।

তাৰ পছিৰ দনিকইেটাত পৰেছি আৰু গ্ৰাম্য অ ্চল দুয টাত অধকি দাঙ্গা দখো গ'ল। অধকাংশ ল কৰে ৰুটৰি উচ্চ মূল্যৰ বৰিদ্ধ প্ৰতবিাদ সাব্যস্ত কৰছিলি। বহু পছিত যতেযি া ইতহািসবদিসকল এই সময় খনিলি উভত চাল, ততেযি া তওেঁল কইেয়াক এক শৃংখলাবদ্ধ পৰঘিটনাৰ আৰম্ভণি হিচাপ দেখেলি যেযি দেশেত ফ্ৰান্সত ৰজাক ফাঁচী দযি াৰ সূচনা কৰলি যেদিও সইে সময় ৰ বছেভািগ মানুহইে এই ফলাফলৰ আশা কৰা নাছলি। কনেকে আৰু কযি এন হে'ল?

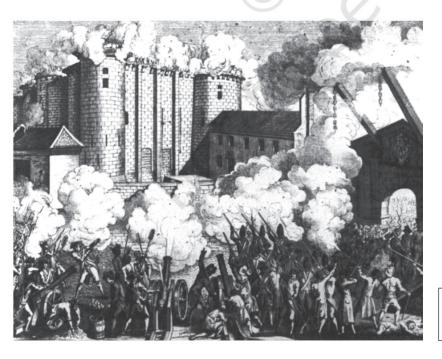

Fig.1 – বষ্টেলিৰ ধুমুহা। বষ্টেলি ভাঙ পিলে ৱাৰ কছিু সময ৰ পছিত েশলিপীসকল েএই অনুষ্ঠানৰ স্মৃততি প্ৰনিট তযৈ াৰ কৰ।ে

২০২৫-২৬ চনত পুনৰ্মুদ্ৰণ

১ অষ্টাদশ শতকািৰ শষেৰ ফাল েফৰাচী সমাজ

১৭৭৪ চনত ব ৰ্বন পৰিয় ালৰ ৰজা পৰিয় ালৰ ষ ড শ লুই ফ্ৰান্সৰ সংহাসনত আৰ হণ কৰ।ে ২০ বছৰ বয় সত তওঁৰ বিবাহ হছৈলি অষ্ট্ৰয়ি াৰ ৰাজকুমাৰী মৰী এণ্ট ৱানটেৰ সতৈ।ে ৰাজপাটত বহাৰ লগলে লগনেতুন ৰজাই এটা খালী ভঁৰাল পাইছলি। দীৰ্ঘ বছৰ ধৰ চিল থিকা যুদ্ধই ফ্ৰান্সৰ আৰ্থকি সম্পদ নিষ্কাশন কৰ পিলোইছলি। ইয় াৰ লগত য় গ কৰা হ'ল ভাৰ্চাইলৰ বশািল ৰাজপ্ৰসাদত এখন অতৰিক্তি আদালত ৰক্ষণাবক্ষেণৰ খৰচ। য় ড শ লুইৰ অধীনত ফ্ৰান্সৰ আমৰেকিাৰ তৰেখন উপনবিশেক সাধাৰণ শত্ৰু ব্ৰটিইেনৰ পৰা স্বাধীনতা লাভ কৰাত সহায় কৰছিলি। যুদ্ধই ইতমিধ্য়ে ২ বলিয়ি ন লভিাৰতকত্তৈ অধকি ঋণৰ সতৈ এক বলিয়ি নতকতৈ অধকি য় গ কৰলি।ে ৰাজ্যক ক্ৰডেটি দয়ি া ঋণদাতাসকল,ে এতয়ি া ঋণৰ ১০ শতাংশ সুত ল'বল আৰম্ভ কৰলি।ে গতকিৰে ফ্ৰান্স চৰকাৰনেজিৰ বাজটেৰ বৰ্ধতি শতাংশ কৰেল সুত পৰশি ধৰ বাবে ব্যয় কৰবিলবৈ বাধ্য ইছিলি। ইয় াৰ নিয়ি শীয়া বিৰচ, যনেক্ষেক্ষিকিইনি, আদালত, চৰকাৰী কাৰ্যালয় বা বশ্ববিদ্যালয় চল ৱাৰ খৰচ পূৰণ কৰবিলনৈ…

ৰাজ্যখনে কৰ বৃদ্ধি কৰবিলৰৈ বাধ্য হছৈলি। তথাপণ্ডি এই পদক্ষপেণ্ডে নহ'ব

যথেষ্টে হছৈ।ে অষ্টাদশ শতকািৰ ফৰাচী সমাজখন তনিটিা বাগচিাত ভাগ কৰা হছৈলি আৰু তৃতীয বাগচিাৰ সদস্যসকলহে েকৰ আদায দছিলি।

বাগচিাৰ সমাজখন আছলি মধ্যযুগৰ পৰাই চল িঅহা সামন্তীয ব্যৱস্থাৰ অংশ। সাধাৰণতে ১৭৮৯ চনৰ আগৰ ফ্ৰান্সৰ সমাজ আৰু প্ৰতিষ্ঠানসমূহক বুজাবলগৈ পুৰণি শাসন শব্দট ব্যৱহাৰ কৰা হয ।

২ নং চতি্ৰত দখেুওৱা হছৈ যে ফেৰাচী সমাজত বাগচিাৰ ব্যৱস্থাট কনেকেই সংগঠতি হছৈলি। জনসংখ্যাৰ প্ৰায ৯০ শতাংশ কৃষক। কনিতু তওঁল কৰ খতে কিৰা মাটৰি মালকি আছলি তওঁল কৰ মাত্ৰ ক্ষুদ্ৰ সংখ্যক। প্ৰায ৬০ শতাংশ মাটৰি মালকি আছলি সম্ভ্ৰান্ত ল ক, গীৰ্জা আৰু তৃতীয বাগচিাৰ অন্যান্য ধনী সদস্য। প্ৰথম দুজনৰ সদস্য

বাগচিা অৰ্থাৎ ধৰ্মগুৰু আৰু আভজিাত্যসকল জেন্মৰ পৰাই কছিুমান বশিষে সুবধাি লাভ কৰছিলি। ইয াৰ আটাইতক গুৰুত্বপূৰ্ণ আছলি ৰাজ্যক কৰ আদায দযি াৰ পৰা ৰহোই। সম্ভ্ৰান্ত ল কসকল আৰু অধকি সামন্তীয বশিষােধকািৰ লাভ কৰছিলি। ইয াৰ ভতিৰত আছলি সামন্তীয বাবদ, যবি ৰ তওঁেল ক ক্ষেকৰ পৰা উলযি ইছলি। কৃষকসকল প্ৰভুৰ সৱাে কৰবিলগৈ বাধ্য আছলি – তওঁৰ ঘৰ আৰু পথাৰত কাম কৰবিলগৈ – সৱাে কৰবিলগৈ

সনোবাহনীিত বা পথ নৰি্মাণত অংশগ্ৰহণ কৰবিল।ৈ

গীৰ্জাইও কৃষকৰ পৰা দশম ভাগ নামৰ কৰসমূহৰ নজিৰ অংশ উলযি াইছলি আৰু শষেত তৃতীয বাগচিাৰ সকল সদস্যই ৰাষ্ট্ৰক কৰ দবিলগীয া হছৈলি।

ইয াৰ ভতিৰত আছলি প্ৰত্যক্ষ কৰ, কল আৰু কইেবাটা**জ্ঞাক্ষ**ৰ কৃষ কৰ যবি ৰ নমিখ বা ধঁপাতৰ দৰদেনৈন্দনি ব্যৱহাৰৰ সামগ্ৰীৰ ওপৰত আৰ প কৰা হছৈলি।

কৰ য গদে িৰাজ্যৰ কাৰ্যকলাপৰ বতি্তীয সাহায্যৰ ব জা কৱেল তৃতীয বাগচিাখনইে বহন কৰছিলি।

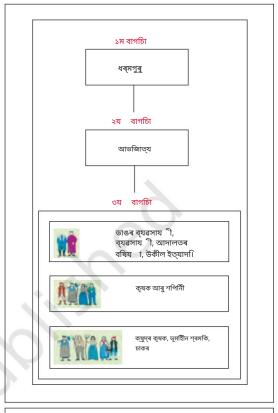

Fig.2 – এ ছ'চাইটি অৱ এষ্টটেছ। মন কৰবি যথে থাৰ্ড এষ্টটেৰ ভতিৰত কছিমান আছলি ধনী আৰু আন দুখীয া।

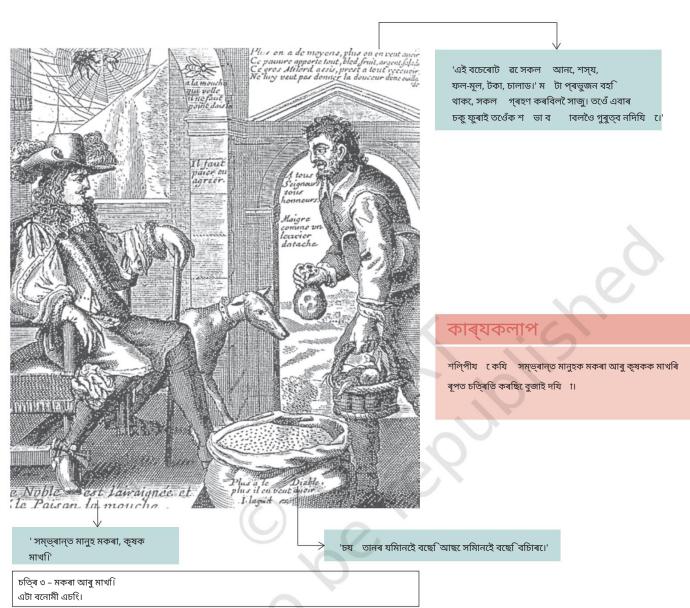
নতুন শব্দ

Livre – ফ্ৰান্সত মুদ্ৰাৰ একক, ১৭৯৪ চনত বন্ধ কৰা হয

পাদৰী – গীৰ্জাত বশিষে কাৰ্য্যৰ সতৈ বেনিযি গ কৰা ব্যক্তৰি গট

দশম ভাগ – গীৰ্জাই আৰ প কৰা কৰ, য'ত কৃষ িউৎপাদতি সামগ্ৰীৰ দশম ভাগ থাক

Taille – ৰাজ্যক প নপটীয াক ৈপ্ৰদান কৰবিলগীয া কৰ

১.১ জীয াই থকাৰ সংগ্ৰাম

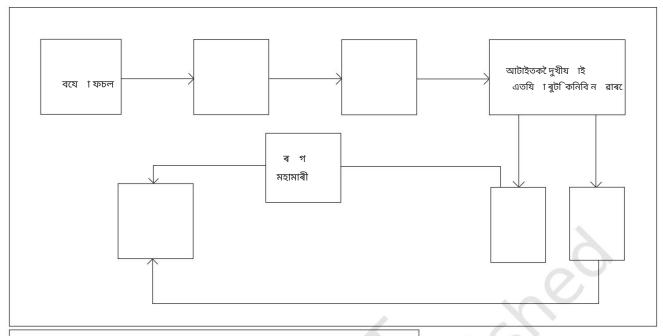
১৭১৫ চনত ফ্ৰান্সৰ জনসংখ্যা প্ৰায় ২.৩ ক টৰি পৰা ১৭৮৯ চনত ২.৮ ক টলি বৃদ্ধি পায় ইয় । ৰ ফলত খাদ্যশস্যৰ চাহদিা দ্ৰুতগততি বৃদ্ধি পায় । শস্যৰ উৎপাদন চোহদিাৰ লগত খ জ মলিাব পৰা নাছলি। গতকি গৰেষ্ঠসংখ্যকৰ প্ৰধান খাদ্য আছলি ৰুটৰি দাম দ্ৰুতগততি বৃদ্ধি পাল।ে বছেভিাগ শ্ৰমকিইে এন েকৰ্মশালাত শ্ৰমকি হিচাপনেয়ি গ কৰছিলি যাৰ মালকি তেওঁল কৰ মজুৰ নিৰ্ধাৰণ কৰছিলি। কন্তি মজুৰ মূল্যবৃদ্ধৰি লগত খ জ মলিাব পৰা নাছলি। গতকি দুখীয় । আৰু ধনীৰ মাজৰ ব্যৱধান বা গি'ল।

খৰাং বা শলািবৃষ্টযি যেতেযি াই শস্য কমছিলি ততেযি াই পৰসি্থতি বিয়ে া হ ৈপৰছিলি। ইয়াৰ ফলত জীৱকািৰ সংকটৰ সৃষ্টি হয় , যটি পুৰণি শাসনৰ সময় ত ফ্ৰান্সত সঘনাই সংঘটতি হছৈলি।

নতুন শব্দ

জীৱকাৰ সংকট – এক চৰম পৰসি্থতি য'ত... জীৱকাৰ ম লকি উপায সমূহ বপিন্ন হ' পৰছি েবনোমী – যাৰ নাম অজ্ াত হ' আছ

১.২ জীৱকািৰ সংকট কনেকেট হয

চতি্ৰ ৪ – জীৱকািৰ সংকটৰ গতপিথ।

১.৩ এটা বৃদ্ধি প ৱা মধ্যবতিত শ্ৰণীয় বেশিষোধিকাৰৰ অন্ত পলে ৱাৰ কল্পনা কৰ পূৰ্বত ক্ষক আৰু শ্ৰমকিসকল বৃদ্ধি প ৱা কৰ আৰু খাদ্যৰ অভাৱৰ বিৰুদ্ধ বেদিৰ হত অংশ লছৈলি। কন্তি সামাজকি আৰু অৰ্থনতৈকি ব্যৱস্থাৰ পৰৱিৰ্তন আনবি পৰা পূৰ্ণাংগ ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ উপায় আৰু কাৰ্যসূচী তওঁল কৰ নাছলি। এই কথা তৃতীয় বাগচিাৰ ভতিৰৰ সইে গ টব ৰৰ ওপৰত এৰ দিয়ি । হছৈলি যসিকল সমৃদ্ধশালী হ' পৰছিলি আৰু শক্ষা আৰু নতুন ধাৰণা লাভ কৰছিলি।

অষ্টাদশ শতকাত মধ্যবত্তিত শ্ৰণীে বুলকি ৱা সামাজকি গ টৰ উত্থান ঘটছিলি, যযি বেহঃৰাজ্যৰ সম্প্ৰসাৰতি বাণজি্যৰ জৰযি ত আৰু সমাজৰ ধনী সদস্যসকল হেয় ৰপ্তানি কৰা নহয় ক্ৰয় কৰা উল আৰু ৰচেমৰ বস্ত্ৰৰ দৰ সামগ্ৰী নৰি্মাণৰ দ্বাৰা নজিৰ ধন-সম্পত্ত অৰ্জন কৰছিলি। ব্যৱসায়ী আৰু নৰি্মাতাসকলৰ উপৰঙি তৃতীয বাগচিাখনত উকীল বা প্ৰশাসনকি বমিয় ৰ দৰবে বৃত্তুঙি আছলি। এই সকল ব ৰ শক্ষিতি আৰু বিশ্বাসী আছলি

য সেমাজৰ ক ন গ ট জেন্মৰ পৰাই বশিষে সুবধি। লাভ কৰবি নালাগ।ে বৰ ্চ এজন ব্যক্তৰি সামাজকি স্থতি তিওঁৰ য গ্যতাৰ ওপৰত নৰি্ভৰ কৰবি লাগবি। স্বাধীনতা আৰু সকল ৰ বোবে সেমান আইন আৰু সুয গৰ ওপৰত ভতি্তি কৰি গ িউঠা সমাজ এখনৰ কল্পনা কৰা এই ধাৰণাসমূহ জন লক আৰু জনি জকে ৰুছ'ৰ দৰে দাৰ্শনিকসকল আগব াইছলি। লকতেওঁৰ টু ট্ৰটিজি অৱ গভৰ্ণমণ্টেত ঐশ্বৰকি আৰু নৰিপক্ষে অধকিাৰৰ মতবাদক খণ্ডন

কাৰ্যকলাপ

৪ নং চতি্ৰত থকা খালী বাকচব ৰ তলত

দযি াব ৰৰ মাজৰ পৰা উপযুক্ত শব্দৰ পূৰণ কৰক:
খাদ্য দাঙ্গা, শস্যৰ অভাৱ, বৃদধ িপাল
ে মৃত্যুৰ সংখ্যা, খাদ্যৰ মূল্য বৃদধ,

এই দাৰ্শনকিসকলৰ ধাৰণাসমূহ চলুেন আৰু কফ-হাউচত তীব্ৰভাৱ েআল চনা কৰা হছৈলি আৰু কতিপ আৰু বাতৰি কাকতৰ জৰযি তমোনুহৰ মাজত বযি পপিৰছিলি। এইব ৰ সঘনাই গ টত উচ্চস্বৰপে লিখিবি নজনাসকলৰ সুবধাৰ্থপে া হছৈলি। খবৰ য…

ষ ড শ লুইয ৰোজ্যখনৰ খৰচ পূৰণ কৰবি পৰাক ৈঅধকি কৰ আৰ প কৰাৰ পৰকিল্পনা কৰছিলি যাৰ ফলত বশিষোধকিাৰ ব্যৱস্থাৰ বৰিুুুুুুুুুুক্ত ভ আৰু প্ৰতবিাদ।

উৎস ক

পুৰণি শাসন ব্যৱস্থাৰ জীৱতি অভজি্ তাৰ বৱিৰণ

১) পছিলবৈপি্লৱী ৰাজনীততি সক্ৰযি হ ৱা জৰ্জ ডণ্টেন ১৭৯৩ চনত তওেঁৰ এজন বন্ধুল লৈখিছিলি, যতেযি া তওেঁ মাত্ৰ প া-শুনা সম্পূৰ্ণ কৰছিলি সহেঁ সময খনিলি ৈউভত চাই:

'মই প্লচেছিৰ আৱাসকি মহাবদিয়ালয় ত শক্ষা গ্ৰহণ কৰছিলি ।' তাত মই গুৰুত্বপূৰ্ণ পুৰুষৰ সংগ লথৈ আছলি ... এবাৰ প া শষে হ ৱাৰ পছিত ম ৰ এক ৱাই নাছলি। প ষ্ট এটা বচিাৰবিলা ধৰলি ঁ। পৰেছিৰ আইন আদালতত এটা বচিাৰি প ৱাট অসম্ভৱ আছলি। মই জন্মসূত্ৰ সেম্ভ্ৰান্ত নহয় , ম ৰ পৃষ্ঠপ ষকও নাছলি বাব সেনোবাহানীত কৰেয়ি াৰ বাছনি ম ৰ বাব মুকলি নাছলি। গীৰ্জাইও ম ক আশ্ৰয় দবি ন ৱাৰলি।ে ম ৰ ছ নথকাৰ বাব অফচি কনিবি ন ৱাৰলি ঁ। ম ৰ পুৰণি বন্ধুসকলমে ৰ ফাল পঠি দিলি…ে ব্যৱস্থাট ৱা আমাক শক্ষি প্ৰদান কৰছিলি যদিও আমাৰ প্ৰতভািক ব্যৱহাৰ কৰবি পৰা ক্ষত্ৰে এখন আগব ৱা নাছলি।'

২) এজন ইংৰাজ আৰ্থাৰ ইয় ঙে ১৭৮৭ চনৰ পৰা ১৭৮৯ চনলকৈ েফ্ৰান্সৰ মাজৰে ভ্ৰমণ কৰ ি তওঁৰ যাত্ৰাৰ বশিদ বৱিৰণ লখিছিলি। তওঁ প্ৰায় কেহিৰ ওপৰত মন্তব্য কৰছিলি দৰ্শিছিল।

'যজিনদোস, বযে া ব্যৱহাৰ কৰা দাস সেৱাে আৰু অপকে্ষা কৰাৰ সদিধান্ত লয , তওঁ সম্পূৰ্ণৰূপ সেচতেন হ'ব লাগবি যতেনে কৰিলি তওঁ নজিৰ সম্পত্ত আৰু নজিৰ জীৱনক এন পেৰসি্থতিতি ৰাখছি যেটি পৰসি্থতিতি তওঁ মুক্ত আৰু সু-ব্যৱহাৰ কৰা মানুহৰ সৱাে বাছলিটো।' আৰু যযি নেজিৰ ভুক্তভ গীৰ হুমুনযি াহৰ সংগীত খাদ্য গ্ৰহণ কৰবিল বাছলি । তওঁ অভযি গ কৰা উচতি নহয যদহিকে ন দাঙ্গাৰ সময ত তওঁৰ ছ ৱালীক অপহৰণ কৰা হয বা তওঁৰ পুত্ৰৰ ডঙি ফাটিযায়ে।'

ম <u>জু</u>

কাৰ্যকলাপ

ইয াত ইয ঙ েক বাৰ্তা প্ৰৰেণ কৰবিল ৈচষ্টো কৰছি? 'দাস'ৰ কথা ক'ল েতওঁ কাক বুজাব বচিাৰছি? কাক সমাল চনা কৰছি তেওঁ? ১৭৮৭ চনৰ পৰসিথতিতি তওঁ কবিপিদ অনুভৱ কৰছি?

২ বপ্লিৱৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱ

ষ ড শ লুইয েআপুন আগৰ খণ্ডত শকি অহা কাৰণত কৰ বৃদ্ধ কিৰবিলগীয া হছৈলি। আপুন ভাবছিং যে তেওঁ এই কামট কৰি কিনেকেই যাব পাৰলিহেতঁলে? পুৰণা শাসন ব্যৱস্থাৰ ফ্ৰান্সত ৰজাৰ কৱেল নজিৰ ইচ্ছা অনুসৰ কৰ আৰ প কৰাৰ ক্ষমতা নাছলি। বৰ ্চ তওঁ এষ্টটেছ জনেৰেলেৰ এখন সভা মাতবিলগীয় া হছৈলি যয়ি তোৰ পছিত তওঁৰ নতুন কৰ প্ৰস্তাৱসমূহ গৃহীত কৰবি। এষ্টটেছ জনেৰেলে আছলি এটা ৰাজনতৈকি সংস্থা, য'ল ৈতনিওিটা এষ্টটে নজিৰ প্ৰতনিধি পঠিয় াইছলি। কন্তি এই সংস্থাট ৰ সভা কতেয়ি া মাতবি সইেট ৰজাই অকলইে সদ্ধান্ত ল'ব পাৰছিলি। শষেবাৰৰ বাবে ১৬১৪ চনত কৰা হছৈলি।

১৭৮৯ চনৰ ৫ মণ্ডে ষ ড শ লুইয েএষ্টটেছ জনেৰেলেৰ এখন সমাবশেক একত্ৰতি কৰ নিতুন কৰসমূহৰ প্ৰস্তাৱ গৃহীত কৰ।ে ভাৰ্চাইলৰ এটা উজ্জ্বল হল প্ৰতনিধিসিকলক আতথ্যি দবিলগৈ সাজু কৰা হছৈলি। প্ৰথম আৰু দ্বতীয বাগচিখিনতে ৩০০ জনক প্ৰতনিধি পিঠিয় টেছলি, যসিকল দুফাল শোৰী শাৰীক ইজন সেজিনৰ সন্মুখত বহছিলি, আনহাততে তৃতীয় বাগচিখিনৰ ৬০০ জন সদস্যই পছিফাল থেয়ি হ'বলগীয় হৈছিল। তৃতীয় বাগচিখিনক প্ৰতনিধিত্বি কৰছিলি ইয়াৰ অধকি সমৃদ্ধশালী আৰু শক্ষিত সদস্যসকল।ে কৃষক, শপিনী আৰু মহলাসকলক বিধানসভাত প্ৰৱশেৰ পৰা ব ্চতি কৰা হছৈলি। কন্তু তওেঁল কৰ অভয়ি গ আৰু দাবীৰ তালকাি প্ৰায় ৪০ হাজাৰ চঠিতি উল্লখে কৰা হছৈলি যবি ৰ প্ৰতনিধিসিকল লেগত লথৈ আহছিলি।

পূৰ্বত এষ্টটে জনেৰেলেত ভ টদান এই নীত অনুসৰ িকৰা হছৈলি যথে প্ৰতটি এষ্টটেত এটাক ৈ উ থাক।ে এইবাৰ য ড শ লুইয েএকটো প্ৰথা অব্যাহত ৰাখবিলা বৈদ্ধপৰকিৰ আছলি। কন্তি তৃতীয বাগচিাৰ সদস্যসকল দাবী জনায যথে এতযি া ভ টদান সামগ্ৰকিভাৱ বেধিানসভাই চলাওক, য'ত প্ৰতজিন সদস্যৰ এটাক ৈ ভ ট থাকবি। এইট ৱাইে আছলি ৰুছ'ৰ দৰ দাৰ্শনকিসকল তেওঁৰ দ্য ছ'চযি লে কন্ট্ৰকেট নামৰ গ্ৰন্থখনত উত্থাপন কৰা গণতান্ত্ৰকি নীতসিমূহৰ ভতিৰত অন্যতম। যতেযি া ৰজাই এই প্ৰস্তাৱ নাকচ কৰলি,ে তেতিয় া তৃতীয বাগচিাৰ সদস্যসকল প্ৰতবাদত বিধানসভাৰ পৰা ওলাই আহলি।

তৃতীয বাগচিাৰ প্ৰতনিধিসিকলনেজিকসেমগ্ৰ ফৰাচী জাতটি ৰ মুখপাত্ৰ হচিাপগেণ্য কৰছিল। ২০ জুনত তওঁল ক ভোৰ্চাইলৰ খলেপথাৰৰ এটা ইনড'ৰ টনেছি ক'ৰ্টৰ হলত গ ট খায । তওঁল ক নেজিক ৰাষ্ট্ৰীয বিধানসভা বুলি ঘ ষণা কৰলি আৰু ফ্ৰান্সৰ বাব ৰেজাৰ ক্ষমতা সীমতি কৰবি পৰা সংবিধান প্ৰণয ন নকৰালকৈ বিচ্ছনিন নহ'ব বুলি শপত খাল।ে তওঁল কৰ নতে্ত্বত আছলি মৰিাব' আৰু এব ছেঘি ছে।ে মৰিাবিডিৰ জন্ম হছৈলি এটা সম্ভ্ৰান্ত পৰযি লেত যদিও সামন্তীয বশিষোধকািৰৰ সমাজখনক নাইকযি । কৰাৰ প্ৰয জনীয তাত তওঁ নশ্চিতি আছলি। তওঁ এখন জাৰ্নলে উলযি ।ই ভাৰ্চাইলত সমবতে হ ৱা ভৰিৰ আগত শক্তশিালী ভাষণ আগব ।ইছলি।

কছিুমান গুৰুত্বপূৰ্ণ তাৰখি

5998

চনত ষ ড শ লুই ফ্ৰান্সৰ ৰজা হয , খালী ক ষাগাৰ আৰু পুৰণি শাসন ব্যৱস্থাৰ সমাজৰ ভতিৰত ক্ৰমাৎ বৃদ্ধি পি ৱা অসন্তুষ্টৰি সন্মুখীন

১৭৮৯

চনত এষ্টটেছ জনেৰেলেৰ সমাৱৰ্তন, তৃতীয এষ্টটে ৰাষ্ট্ৰীয বধানসভা গঠন কৰং, বংষ্টলিত ধুমুহাৰ সৃষ্টি হয , গ্ৰাম্য অ চলত কৃষকৰ বদিৰ হ।

১৭৯১ চনত

ৰজাৰ ক্ষমতা সীমতি কৰবিল ৈআৰু সকল মানুহৰ ম লকি অধকািৰ নশিচতি কৰবিলগৈ সংবধািন ৰচনা কৰা হয ।

১৭৯২-৯৩

ফ্ৰান্স গণৰাজ্যত পৰণিত হয , ৰজাৰ মূৰ কাট িপলে ৱা হয ।

জকেবনি গণৰাজ্যৰ পতন, এটা ডাইৰকে্টৰীয ে ফ্ৰান্সত শাসন কৰ।ে

2808

চনত নপে লয়ি ন ফ্ৰান্সৰ সম্ৰাট হয় , ইউৰ পৰ বৃহৎ অংশ নজিৰ

১৮১৫

চনত ৱাটাৰলুত নপে লযি ন পৰাস্ত হয ।

কাৰ্যকলাপ

তৃতীয বাগচাৰ প্ৰতনিধিয়ি লেয ...

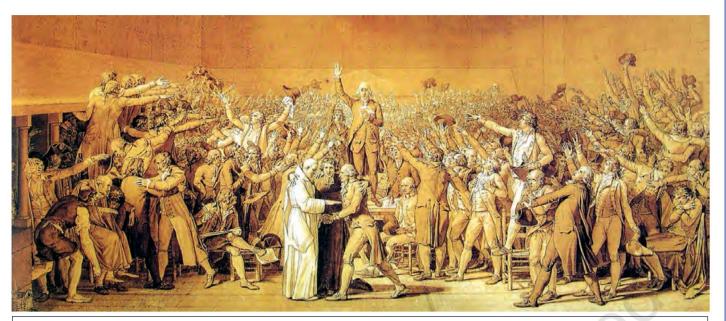
শপত বাহু দুটা ওপৰল ৈতুল দি

বহৈলী, বধানসভাৰ সভাপত,ি

মাজত টবেল এখনত থযি হৈ। আপুন কিব নে
ভাববি যথে প্ৰকৃত পৰঘিটনাৰ সময় ত বহৈলী
পঠি দি খিয় হ'লহতেনে

ডপেটসিকলক একত্ৰতি কৰা? কি হ'ব পাৰবে

বহৈলীক স্থাপন কৰাত ডভেদিৰ উদ্দশ্যে আছলি
(চতি্ৰ.৫) তওেঁ যদিৰকেৰছিং?

চতিৰ ৫ – টনেছি ক'ৰ্টৰ শপত। জকে-লুই ডভেদিৰ এখন বৃহৎ ছবৰি বাবে প্ৰস্তুতমূিলক স্কচে। এই ছবখিন ৰাষ্ট্ৰীয বধািনসভাত ওল মাই ৰখাৰ উদ্দশ্যে আছলি।

মূলতঃ এজন পুৰ হতি আবে ছযি ছেে 'থাৰ্ড এষ্টটে ক'ি নামৰ এখন প্ৰভাৱশালী পমফ্লটে লখিছিলি?

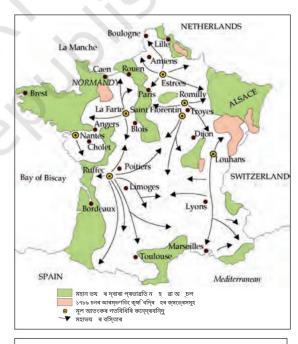
ৰাষ্ট্ৰীয় বধিানসভা ভাৰ্চাইলত সংবধিানৰ খচৰা প্ৰস্তুত কৰাত ব্যস্ত হথৈকাৰ সময় ত ফ্ৰান্সৰ বাকী অংশই অস্থৰিতাৰতে উতলি উঠিলি। তীব্ৰ শীতকালৰ অৰ্থ আছলি বয়ে । শস্য; ৰুটৰি দাম বৃদ্ধি পালে, প্ৰায় বেকোৰৰে পৰস্থিতিৰি শ ষণ কৰলি আৰু য গান জমা কৰলি। বকোৰীখনত ঘণ্টাৰ পছিত ঘণ্টা দীঘলীয় । শাৰী পাতি থকাৰ পছিত ক্ষুব্ধ মহলািৰ ভৰি দ কানব ৰত ধুমুহাৰ দৰসে মাই পৰ।ে একসেময় ত ৰেজাই সনৈ্যক পৰেছিলগৈ স্থানান্তৰতি হ'বলনৈ বিৰ্দশে দয়ি ।

১৪ জুলাইত উত্তজেতি ৰাইজে ধুমুহাত আক্ৰমণ কৰ িবষে্টলি ধ্বংস কৰ।ে

গ্ৰাম্য অ ্চলত গাঁৱে গাঁৱে উৰাবাতৰ বিযি পি পিৰলি যমেনে'ৰৰ প্ৰভুসকল পেকা শস্য ধ্বংস কৰবিলথৈ ৱা ডকাইতৰ দল নযি গ কৰছিলি। ভয ৰ উন্মাদনাত ধৰা পৰা কইেবাখন জলািৰ কৃষককে দাল আৰু পটিচফৰ্ক জব্দ কৰচিটে'ক আক্ৰমণ কৰ।ে

জমা কৰা শস্য লুটপাত কৰাৰ লগতমেনে'ৰযি লে বাবদ ধনৰ ৰকেৰ্ড থকা নথ-িপত্ৰ জ্বলাই দযি । বৃহৎ সংখ্যক সম্ভ্ৰান্ত ল ক ঘৰৰ পৰা পলায ন কৰছিলি, ইয ।ৰবে বহুতইে চুবুৰীয় া দশেলগৈ পূৰব্ৰজন কৰছিলি।

বদিৰ হী প্ৰজাৰ ক্ষমতাৰ সন্মুখীন হবৈ অৱশ্যেত ষ ড শ লুইয ৰোষ্ট্ৰীয বধানসভাক স্বীকৃতি প্ৰদান কৰবে আৰু এই নীতি মানি লয় যথে এতয়ি াৰ পৰা তওঁৰ ক্ষমতাসমূহ সংবধািনৰ দ্বাৰা নৰীক্ষণ কৰা হ'ব। ১৭৮৯ চনৰ ৪ আগষ্টৰ নশা বধািনসভাই বাধ্যবাধকতা আৰু কৰ সামন্তীয় ব্যৱস্থা বলিপত কৰি এক ডকি ী গৃহীত কৰ।ে ধৰ্মগুৰুসকলৰ সদস্যসকলওে নজিৰ বশিষােধকািৰ ত্যাগ কৰবিল বাধ্য হছৈলি। দশম ভাগ বলিপত কৰা হয় আৰু গীৰ্জাৰ মালকািনাধীন মাট জিব্দ কৰা হয় । ফলত চৰকাৰ কেমওে ২ বলিয়ি ন লভিাৰৰ সম্পত্ত অধগি্ৰহণ কৰলি।ে

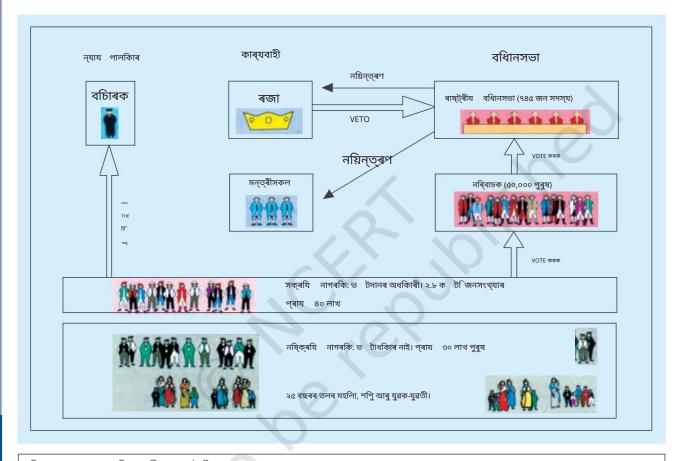

চতি্ৰ ৬ – মহান ভয ৰ বসি্তাৰ। মানচতি্ৰখনত দখেুওৱা হছৈযে কেনেকেই কৃষকৰ বণে্ডব ৰ এটা বনি্দুৰ পৰা আন এটা বনি্দুল ৈবযি পি পিৰছিলি।

নতুন শব্দ

Chateau (pl. chateaux) – দুৰ্গ বা ৰজা বা সম্ভ্ৰান্ত ল কৰ অন্তৰ্গত ৰাজ্যকি বাসস্থান Manor – প্ৰভুৰ মাটি আৰু তওঁৰ অট্টালকিাৰ গঠতি এটা বাগচিা ২.১ ফ্ৰান্স সাংবধািনকি ৰাজতন্ত্ৰত পৰণিত হয

১৭৯১ চনত ৰাষ্ট্ৰীয বিধানসভাই সংবিধানৰ খচৰা সম্পূৰ্ণ কৰাইয াৰ মূল উদ্দশ্যে আছলি ৰজাৰ ক্ষমতা সীমতি কৰা। এই ক্ষমতাসমূহ এজন ব্যক্তৰি হাতত কন্দ্েৰীভূত হ ৱাৰ পৰৱিৰ্ত এতিয় া পৃথক হবৈভিন্নি প্ৰতিষ্ঠান – বিধায় নীি দল, কাৰ্যবাহী আৰু ন্যায় পালকাৰ হাতত অৰ্পণ কৰা হ'ল। ইয়াৰ ফলত ফ্ৰান্সক সাংবিধানকি ৰাজতন্ত্ৰ হবৈ পৰলি। ৭ নং চত্ৰিত নতুন ৰাজনতৈকি ব্যৱস্থাট ৱবে কনেকেই কাম কৰছিলি সইে বিষয় বেষ্যাখ্যা কৰা হছৈ।

চত্ৰি ৭ – ১৭৯১ চনৰ সংবধািনৰ অধীনত ৰাজনতৈকি ব্যৱস্থা।

১৭৯১ চনৰ সংবধিনে পেৰ ক্ষভাৱনে নিৰ্বাচতি হ ৱা ৰাষ্ট্ৰীয বধিনসভাক আইন প্ৰণয নৰ ক্ষমতা প্ৰদান কৰ।ে অৰ্থাৎ নাগৰকি এদল নিৰ্বাচকক ভ ট দছিলি, যসিকল পোছল বধিনসভা বাছ লিছৈলি। সকল নাগৰকিৰ অৱশ্যভে টাধিকাৰ নাছলি। শ্ৰমকিৰ মজুৰৰি কমণ্ডে ৩ দনিৰ সমান কৰ দযি া ২৫ বছৰৰ ওপৰৰ পুৰুষকহে সক্ৰযি নাগৰকিৰ মৰ্যাদা দযি া হছৈলি, অৰ্থাৎ ভ টদানৰ অধকািৰ আছলি। বাকী পুৰুষ আৰু সকল মহলািক নিষ্ক্ৰযি নাগৰকি হচিাপে শ্ৰণীভুক্ত কৰা হছৈলি। নিৰ্বাচক আৰু তাৰ পছিত বধিনসভাৰ সদস্য হচিাপযে গ্যতা অৰ্জন কৰবিলথৈ এজন মানুহ কৰদাতাৰ সৰ্ব চ্চ ব্ৰকেটেৰ অন্তৰ্গত হ'ব লাগছিলি।

সংবধিানৰ আৰম্ভণি হৈছিলি মানুহ আৰু নাগৰকিৰ অধকািৰ ঘ ষণাৰ।ে জীৱনৰ অধকিাৰ, বাক স্বাধীনতা, মতামত স্বাধীনতা, আইনৰ আগত সমতা আদি অধকািৰব ৰ 'প্ৰাকৃতকি আৰু অবচ্ছিদ্যে' অধকািৰ হচিাপ েপ্ৰতিষ্ঠা কৰা হছৈলি, অৰ্থাৎ সহেব ৰ জন্মৰ পৰাই প্ৰতিজন মানুহৰইে আছলি আৰু কা লি'ব পৰা নাছলি। প্ৰতিজন নাগৰকিৰ স্বাভাৱিক অধকািৰ ৰক্ষা কৰাট ৰাষ্ট্ৰৰ কৰ্তব্য আছলি।

উৎস খ

বপিলৱী সাংবাদকি জনি-পল মাৰাটৰে ৰাষ্ট্ৰীয বধিনসভাই প্ৰস্তুত কৰা সংবধিনৰ সন্দৰ্ভত তওঁৰ কাকত (জনতাৰ বন্ধু)ত মন্তব্য জনসাধাৰণৰ বন্ধু কৰছিলি- 'জনসাধাৰণক প্ৰতনিধিত্বি কৰাৰ কাম ধনীসকলক দথি 1 হছৈ…ে দৰদিৰ আৰু নাপীড তিসকলৰ ভাগ্য কৱেল শান্তপূিৰ্ণ উপায় ৰে

উৎসঃ বাতৰ িকাকতখনৰ পৰা উদ্ধৃত

জনসাধাৰণৰ বন্ধু

চতিৰ ৮ – ১৭৯০ চনত শলিপী ল েবাৰ্বযি ৰে অংকন কৰা মানুহ আৰু নাগৰকিৰ অধকািৰৰ ঘ ষণা। স ^{*}ফাল েথকা চত্ৰিখন ফ্ৰান্সক প্ৰতনিধিত্বি কৰা।

বাওঁফাল েথকা আকৃতটি ৱ েআইনখনৰ প্ৰতীক।

উৎস গ

মানুহৰ অধকািৰ ঘ ষণা আৰু... নাগৰকি

১/ পুৰুষ জন্ম হয আৰু মুক্ত আৰু অধকািৰত সমান হথৈাক।ে

২) প্ৰতটি ৰাজনতৈকি সংঘৰ লক্ষ্য হছৈ মানুহৰ স্বাভাৱকি আৰু অবচ্ছিদ্যে অধকিাৰ ৰক্ষা কৰা; এইব ৰ হ'ল স্বাধীনতা, সম্পত্ত,ি নৰিাপত্তা আৰু অত্যাচাৰৰ প্ৰতৰি ধ।

৩/ সকল সাৰ্বভ মত্বৰ উৎস জাততি বাস কৰ;ে ক ন গ ট বা ব্যক্তযি জেনসাধাৰণৰ পৰা নহ ৱা কৰ্তৃত্ব প্ৰয গ কৰবি ন ৱাৰঃ।

৪/ স্বাধীনতা গঠতি হছৈ যে িকাম আনৰ বাবে ক্ষতকািৰক নহয , সহৈট কৰাৰ ক্ষমতা।

 ৫) সমাজৰ বাবে ক্ষতিকাৰক কামকহে নিষিদ্ধি কৰাৰ অধিকাৰ আইনৰ আছে।

৬) আইন হছৈ সোধাৰণ ইচ্ছাৰ প্ৰকাশ। ইয াৰ গঠনত ব্যক্তগিতভাৱে বা তওঁল কৰ প্ৰতনিধিৰি জৰয়ি তা সকল নাগৰকি অংশগ্ৰহণ কৰাৰ অধকিাৰ আছাে ইয়াৰ আগত সকল নাগৰকি সমান।

৭) আইনৰ দ্বাৰা নৰি্ধাৰতি গ চৰৰ বাহৰিকে ন পুৰুষক অভয়ুিক্ত, গ্ৰপে্তাৰ বা আটক কৰবি ন ৱাৰবি।

১১) প্ৰতজিন নাগৰকিং মুক্তভাৱং কথা ক'ব, লখিবি আৰু ছপা কৰবি পাৰং; আইনং নৰি্ধাৰণ কৰা গ চৰত এনং স্বাধীনতাৰ অপব্যৱহাৰৰ দায তি্ব তওেঁ ল'ব লাগবি।

১২) ৰাজহুৱা শক্ত ি ৰক্ষাৰ বাবে আৰু প্ৰশাসনৰ খৰচৰ বাবে সাধাৰণ কৰ অপৰহিাৰ্য; ইয াৰ মূল্যায ন সকল নাগৰকিৰ ওপৰত তওেঁল কৰ সামৰ্থ্যৰ অনুপাতে সমানে কৰবি লাগবি।

১৭) যহিতেু সম্পত্ত এক পবতিৰ আৰু অলংঘনীয অধকাৰ, গতকি ইয াৰ পৰা কাক ব চতি হ'ব ন ৱাৰবি, যদহি আইনগতভাৱে প্ৰতষ্ঠিতি ৰাজহুৱা প্ৰয জনীয তাই ইয় াৰ প্ৰয় জন নকৰ।ে সহেঁ ক্ষতেৰত আগতীয় াক নুযায্য ক্ষতপিৰণ দবি লাগবি।

建新和和 (本

ৰাজনতৈকি প্ৰতীক প া

অষ্টাদশ শতকিাৰ গৰিঠসংখ্যক পুৰুষ-মহলিাই লখি৷-প া কৰবি পৰা নাছলি। গতকিং গুৰুত্বপূৰ্ণ ধাৰণাসমূহৰ য গায গৰ বাবং ছপা শব্দৰ পৰৱিৰ্তং প্ৰতচ্ছিব আৰু প্ৰতীক সঘনাই ব্যৱহাৰ কৰা হছৈলি। লং বাৰ্বযি াৰৰ ছবখিনত (চত্ৰি ৮) অধকিাৰ ঘ ষণাৰ বিষয় বস্তু প্ৰকাশ কৰবিলা এনং বহু প্ৰতীক ব্যৱহাৰ কৰা হছৈ।ে এই চহ্নিব ৰ প বিলা চষ্টো কৰা যাওক।

> ভঙা শকিল:ি দাসক বান্ধবিলা শকিল ব্যৱহাৰ কৰা হছৈলি। ভঙা শকিল এটাই মুক্ত হ ৱাৰ কাৰ্য্যৰ বাব েথযি দছি।ে

ৰড বা ফচেৰ বাণ্ডলি: এটা ৰড সহজ েভাঙবি পাৰ,ি কনিতু সম্পূৰ্ণ বাণ্ডলি নহয । শক্ত ি নহিতি হাঁ আছ েঐক্যত।

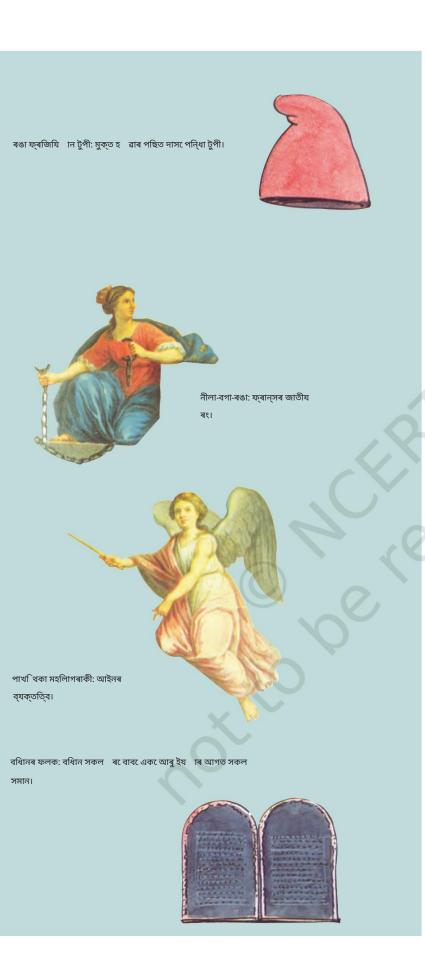

ত্ৰভুিজৰ ভতিৰত থকা চকুৱা প হৰ বকিৰিণ কৰা সৰ্বদৰ্শী চকুৱা জ্ ানৰ বাবা থযি দছি।ে সূৰ্য্যৰ ৰশ্মযি অেজ্ ানৰ ডাৱৰক খদে পিঠযি াব।

কাৰ্যকলাপ

- বাকচ ১ ত দিয া চহি্নসমূহ চনািক্ত কৰা যবি ৰ েস্বাধীনতা,
 সমতা আৰু ভ্ৰাতৃত্বব ধৰ বাব েথিয দছি।
- ২) ৰ চত্ৰিখনৰ অৰ্থ বুজাই দযি ।

 মানুহ আৰু নাগৰকিৰ অধকািৰ ঘ ষণা

 (চত্ৰি ৮) কৱেল চহিন্ব ৰ প ।ি
- ৩/ ১৭৯১ চনৰ সংবধানে নোগৰকিক দযি া ৰাজনতৈকি অধকািৰৰ
 তুলনা কৰক
 ঘ ষণাৰ ১ আৰু ৬ নং অনুচ্ছদেৰ সতৈে
 (উৎস গ)। দুয টা নথ-িপত্ৰ সাম জস্যপূৰ্ণ নকে? নথি
 দুখনে বুজাইছনে
 এক ধাৰণা?
- 8/ ফৰাচী সমাজৰ ক নব ৰ গ টৰ হ'ব
 ১৭৯১ চনৰ সংবধিানৰ পৰা লাভ কৰা?
 ক নব ৰ গ টৰ কাৰণ থাকলিহতৈনে
 অসন্তুষ্ট হ'বন?ে ভৱষি্যতমোৰাট(েউৎস খ) কি কি
 উন্নয নৰ আশা কৰছি?ে
- ৫/ ফ্ৰান্সৰ পৰঘিটনাব ৰৰ প্ৰভাৱ কল্পনা কৰক
 চুবুৰীয া দশে যনে পেৰুছযি াৰ ওপৰত,
 অষ্ট্ৰযি া-হাংগৰী বা স্পাইন, যবি ৰ সকল আছলি...
 নৰিপক্ষে ৰাজতন্ত্ৰ। ৰজাসকল কেনেকে কৰবি,
 ব্যৱসায ী, কৃষক, সম্ভ্ৰান্ত বা সদস্য
 ইয াৰ পাদৰীসকল এই খবৰৰ প্ৰতক্ৰিয় া প্ৰকাশ কৰছি
 ফ্ৰান্সত কি হৈছৈলি?

ত ফ্ৰান্সৰোজতন্ত্ৰ বলিুপ্ত কৰি গণৰাজ্যত পৰণিত হয

তাৰ পছিৰ বছৰব ৰত ফ্ৰান্সৰ পৰস্থিতি উত্তজেনাপূৰ্ণ হথৈ থাকলি।
যদিও ষ ড শ লুইয সেংবধিনত স্বাক্ষৰ কৰছিলি, তথাপতি তওঁ প্ৰুছযি াৰ ৰজাৰ সতৈ গে পন আল চনাত
মলিতি হছৈলি। আন চুবুৰীয া দশেৰ শাসকসকলওে ফ্ৰান্সৰ পৰস্থিতিৰি বাবে চন্তিত হ পৰছিলি আৰু ১৭৮৯ চনৰ
গ্ ীষ্মকালৰ পৰা তাত সংঘটতি হ আহা পৰঘিটনাসমূহ বাদ দবিল সৈন্য পঠ ৱাৰ পৰকিল্পনা কৰছিলি।এয া
হ ৱাৰ আগতইে ১৭৯২ চনৰ এপ্ৰলি মাহত ৰাষ্ট্ৰীয বধিনসভাই প্ৰুছযি া আৰু অষ্ট্ৰিয াৰ বৰুিদ্ধে যুদ্ধ
ঘ ষণা কৰবিল ভ টদান কৰছিলি।

প্ৰদশেসমূহৰ পৰা হাজাৰ হাজাৰ স্বচ্ছোসৱেক সেনোবাহনীিত য গদান কৰবিল ৈভৰি কৰছিলি।
তওঁল ক ইয াক সমগ্ৰ ইউৰ পৰ ৰজা আৰু অভজািত শ্ৰণীেৰ বিৰুদ্ধ জেনসাধাৰণৰ যুদ্ধ হচিাপ দখেছিলি।
তওঁল ক গে ৱা দশেপ্ৰমেমূলক গীতসমূহৰ ভতিৰত কবি ৰজটে ডি লিইল েৰচনা কৰা মাৰ্চইেলজে গীতট ও আছিল।
পৰেছিত প্ৰৱশে কৰাৰ সময ত মাৰ্চইেলৰ স্বচ্ছোসৱেকসকল প্ৰথমবাৰৰ বাব গোইছলি আৰু সযে হে ইয াৰ
নাম লাভ কৰছিলি। মাৰ্চইল এতযি া ফ্ৰান্সৰ জাতীয সংগীত।

বপিলৱী যুদ্ধই জনসাধাৰণৰ বাব লে কচান আৰু অৰ্থনতৈকি অসুবধিাৰ ক যি াই আনছিলি। পুৰুষসকল সেন্মুখত যুঁজি আঁতৰি থকাৰ সময ত মহলিাসকলক জীৱিকা উপাৰ্জন আৰু পৰিয় াল চ ৱাচতিাৰ কামব ৰৰ সতৈ ম কাবলাি কৰবিল এৰি দিয়ি া হছৈলি। জনসাধাৰণৰ বৃহৎ অংশই বপিলৱক আৰু আগুৱাই নবি লাগবি বুল িনশিচতি হছৈলি, কয়ি ন ১৭৯১ চনৰ সংবধিানত কৱেল সমাজৰ ধনী শ্ৰণীেকহ ৰোজনতৈকি অধকািৰ দয়ি া হছৈলি। চৰকাৰী নীতৰি বয়িয় যেলাল চনা কৰি নিজিৰ নজিৰ ধৰণৰ কাৰ্য্য পৰিকল্পনা কৰিব বিচিৰা ল কসকলৰ বাব ৰোজনতৈকি ক্লাবসমূহ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ একত্ৰীকৰণ বনিদু হগৈ পৰছিলি। এই ক্লাবসমূহৰ ভতিৰত আটাইতকগৈ সফল ক্লাব আছিল ৰ...

পৰেছিৰ চণ্টে জকেবৰ পূৰ্বৰ কনভণ্টেৰ পৰা এই নাম লাভ কৰা জকেবনিসকল। এই সময ছ ৱাত সক্ৰযি হ থকা মহলিাসকলওে নিজাক ৈক্লাব গঠন কৰছিলি। এই অধ্যায ৰ ৪ নং খণ্ডত তওেঁল কৰ কাৰ্য্যকলাপ আৰু দাবীৰ বিষয় েঅধকি ক ৱা হ'ব।

জকেবনি কলাবৰ সদস্যসকল মূলতঃ সমাজৰ কম সমৃদ্ধশালী শ্ৰণীেৰ আছলি। তওঁল কৰ ভতিৰত আছলি সৰু সৰু দ কানী, জ তা বন ৱা, পষ্টে্ৰ িৰান্ধনী, ঘড ী নৰিমাতা, ছপাশালৰ দৰ শেলিপীৰ লগত চাকৰ আৰু দনৈকি মজুৰ ি বা শ্ৰমকি। তওঁল কৰ নতো আছলি মকেসমিলিয়ি ান ৰবস্পয়ি ৰে। জকেবনিসকলৰ মাজৰ এটা বৃহৎ দলডেক কৰ্মীসকল পেন্ধা ট্ৰাউজাৰৰ দৰইে দীঘল ডাঠ ট্ৰাউজাৰ পনি্ধবিল আৰম্ভ কৰাৰ সদি্ধান্ত লয় । এইট আছলি সমাজৰ ফশ্বেনবেল শ্ৰণীেৰ পৰা নজিক পৃথক কৰবিল,ৈ বশিষেক আঁঠুৰ ব্ৰচি পনি্ধা সম্ভ্ৰান্ত ল কসকলৰ পৰা। এইট

নতুন শব্দ

কনভণ্টে – ধৰ্মীয জীৱনৰ প্ৰত িনষ্ঠাবান সম্প্ৰদায ৰ অন্তৰ্গত অট্টালকিা

Fig.9 – এটা sans-culottes দম্পতী।

চত্ৰি ১০ – ননেনি ভলেইেন, লবািৰ্টা।
এগৰাকী মহলাি শল্পীৰ বৰিল ছবৰি ভতিৰত এইখন অন্যতম।
বগৈ্লৱকি অনুষ্ঠানৰ বাবাে মহলািসকলা প্ৰতিষ্ঠিতি চত্ৰিকৰৰ সতাৈ প্ৰশক্ষিণ
ল ৱা আৰু তওেঁল কৰ কৰ্মৰাজ ি চলুেনত প্ৰদৰ্শন কৰাট সম্ভৱ হাঁ
উঠছিলি, যটি প্ৰদৰ্শনী আছলি প্ৰতি দুবছৰৰ মূৰাে মূৰাে

চতিৰখন স্বাধীনতাৰ নাৰী ৰূপক – অৰ্থাৎ নাৰী ৰূপট ৱে স্বাধীনতাৰ ধাৰণাট ৰ প্ৰতীক।

কাৰ্যকলাপ

চত্ৰিখন ভালদৰ চোওক আৰু চনিাক্ত কৰক

যবি ৰ বস্তু আপুন ি দখো ৰাজনতৈকি প্ৰতীক
বাকচ ১ (ভঙা শকিলা, ৰঙা টুপ, ফৈচে, চাৰ্টাৰ

অধকািৰ ঘ ষণাৰ)। পৰীমডি

সমতাৰ অৰ্থ বহন কৰ,ে প্ৰায কে দ্বাৰা প্ৰতনিধিতিব কৰা হয

ত্ৰভিজা। ৰ ব্যাখ্যা কৰবিল চৈহিনসমূহ ব্যৱহাৰ কৰক
চত্ৰিংকন। আপ নাৰ ছাপ বৰ্ণনা কৰক
স্বাধীনতাৰ মহলিা মূৰ্ত।

আঁঠুৰ ব্ৰচি পনি্ধাসকল েব্যৱহাৰ কৰা ক্ষমতাৰ অন্ত ঘ ষণা কৰাৰ এটা উপায আছলি। এই জকেবনিসকলক ছান্স-কুল টছ বুল জিনা গছৈলি, যাৰ আক্ষৰকি অৰ্থ হছৈে 'আঁঠুৰ ব্ৰচি নথকাসকল'। ছান্স-কুল ট পুৰুষ েইয াৰ উপৰওি স্বাধীনতাৰ প্ৰতীক ৰঙা টুপী পনি্ধছিলি।

মহলািসকলক অৱশ্যতেনেকেৰবিলগৈয়ি । হ ৱা নাছলি।

১৭৯২ চনৰ গ ীষ্মকালত জকেবনিসকল খোদ্যৰ অভাৱ আৰু উচ্চ মূল্যৰ বাবে ক্ষুব্ধ হ বা বৃহৎ সংখ্যক পৰেছিৰ ল কক বদিৰ হৰ পৰকিল্পনা কৰ।ে ১০ আগষ্টৰ পুৱা তওঁল কঢ়ে টুইলৰীৰ প্ৰাসাদত আক্ৰমণ চলাই ৰজাৰ প্ৰহৰীসকলক হত্যা কৰ আৰু ৰজাক নজিইে কইেবাঘণ্টা ধৰা পণবন্দী কৰা ৰাখছিলি। পছিত বধানসভাই ৰাজ পৰযি লিট ক কাৰাগাৰত ভৰ বাৰ বাবতে টদান কৰ।ে নিৰ্বাচন অনুষ্ঠতি হ'ল। এতযি বাৰ পৰা ২১ বছৰ আৰু তাৰ ওপৰৰ সকল পুৰুষদে ধন-সম্পত্ত নিৰিবশিষে,ে অধকাৰ পাল

ভ ট দবিল।ৈ

নৱনৰিবাচতি সভাখনক অধৱিশেন বুল িক ৱা হছৈলি। ১৭৯২ চনৰ ২১ ছপ্টেম্বেৰত ই ৰাজতন্ত্ৰ বলুিপ্ত কৰ ফ্ৰান্সক গণৰাজ্য ঘ ষণা কৰ। আপ নাল ক জোন যে গণৰাজ্য হ'ল এন েএক চৰকাৰৰ ৰূপ য'ত জনসাধাৰণ মুৰব্বীক েধৰ চিৰকাৰখনক নৰিবাচন কৰ চৰকাৰ। বংশগত ৰাজতন্ত্ৰ নাই। আপুন িচষ্টা কৰবি পাৰ েআৰু আন কছিুমান দশেৰ বিষয জোনবি পাৰ েযবি ৰ গণৰাজ্য আৰু কতেযি া আৰু কনেকে তৈনেকেুৱা হ'ল তদন্ত কৰবি পাৰ।ে

ষ ড শ লুইক দশেদ্ৰ হৰ অভযি গত আদালত েমৃত্যুদণ্ডৰ শাস্ত প্ৰদান কৰ।ে ১৭৯৩ চনৰ ২১ জানুৱাৰীত তওেঁক প্লচে ডি লা কনকৰ্ডত ৰাজহুৱাভাৱ েমৃত্যুদণ্ড দযি া হয । তাৰ কছুি সময ৰ পছিত ৰোণী মৰীে এণ্ট ৱানটেওে এক েভাগ্যৰ সন্মুখীন হ'বলগীয়া হয় ।

৩.১ আতংকৰ ৰাজত্ব

১৭৯৩ চনৰ পৰা ১৭৯৪ চনলকৈ এই সময় ছ ৱাক আতংকৰ ৰাজত্ব বুলকি ৱা হয় । ববস্পয়ি ৰে কেঠ ৰ নয়ি নৃত্ৰণ আৰু শাস্তৰি নীত িমান চিলছিলি। যসিকলক তওঁ গণৰাজ্যৰ 'শত্ৰু' বুলি ভাবে – প্ৰাক্তন সম্ভ্ৰান্ত আৰু ধৰ্মগুৰু, আন ৰাজনতৈকি দলৰ সদস্য, আনকি তওঁৰ পদ্ধতৰি সতৈ একমত ন হ ৱা তওঁৰ নজিৰ দলৰ সদস্যও – তওঁল কক গ্ৰপ্তোৰ কৰি কাৰাগাৰত ভৰাই থ ৱা হছৈলি আৰু তাৰ পছিত বপিলৱী ন্যায় াধকিৰণৰ দ্বাৰা বিচাৰ কৰা হছৈলি। যদি আদালত তওঁল কক 'দ ষী' বুলি গণ্য কৰ তেন্তে তওঁল কক গলি টনি দয়ি । হছৈলি। গলি টনি হছৈ দুটা খুঁটা আৰু এটা ব্লডেৰে গঠতি যন্ত্ৰ যাৰ সহায় ত এজন ব্যক্তৰি মূৰ কাটি পিলে ৱা হয় । তাৰ নাম ৰখা হ'ল

ইয াক উদ্ভাৱন কৰা ডাঃ গুইল টনিৰ পছিত।

ৰবস্পয়ি ৰেৰ চৰকাৰ মেজুৰ আৰু দামৰ ওপৰত সৰ্ব চ্চ সীমা নৰি্ধাৰণ কৰ আইন জাৰ কৰছিল। মাংস আৰু ৰুট ৰিচেন দযি া হছৈলি। কৃষকসকলনে নজিৰ শস্য চহৰললৈ লৈ গৈ চৰকাৰ নিৰ্ধাৰণ কৰা দামত বিক্ৰী কৰবিল বাধ্য হছৈলি। অধকি দামী বগা আটা ব্যৱহাৰ নিষদ্ধ আছলি; সকল নাগৰকি পেইন ডি এগালটি (সমতাৰ ৰুট) খাব লাগছিলি, যটি গ টা ঘহুঁৰ তেয়ে াৰী ৰুটা বাক্য আৰু সম্ব ধনৰ ৰূপৰ জৰয়ি তওে সমতা অনুশীলন কৰবিল বৈচিৰা হছৈলি। পৰম্পৰাগত মন্স্য ৰ (ছাৰ) আৰু মডোম (মডোম)ৰ পৰৱিৰ্ত সকল ফৰাচী পুৰুষ-মহলা এতয়ি াৰ পৰা চটিয় নে আৰু চটিয় নে (নাগৰকি) হ পৰছিলি। গীৰ্জাসমূহ বন্ধ কৰি দিয়ি া হছৈলি আৰু তওঁল কৰ অট্টালকিাসমূহ বৰেকে বা কাৰ্যালয় লৈ ৰূপান্তৰতি কৰা হছৈলি।

ৰবস্পযি ৰেনেজিৰ নীত ইমানইে অদম্যভাৱ েঅনুসৰণ কৰছিলি যতেওেঁৰ সমৰ্থকসকলওে মধ্যমতাৰ দাবী কৰবিল ৈআৰম্ভ কৰছিলি। অৱশষেত ১৭৯৪ চনৰ জুলাই মাহত আদালত েতওেঁক দ ষী সাব্যস্ত কৰ িগ্ৰপ্তোৰ কৰ িপছিদনাি গলি টনিল প্ৰৰেণ কৰ।ে

কাৰ্যকলাপ

ডচেম লন্সি আৰু ৰবস্পযি ৰেৰ মতামত তুলনা কৰক। ৰাষ্ট্ৰ শক্তৰি ব্যৱহাৰ প্ৰত্যকেইে কনেকে বৈজপায় ? ক কৰা

ৰবস্পযি ৰেৰ অৰ্থ হছৈ 'অত্যাচাৰৰ বৰিুদ্ধ স্বাধীনতাৰ যুদ্ধ'? ডচেম লনি েস্বাধীনতাক কনেকেট গ্ৰহণ কৰ?ে উৎস C লাঁ আৰু এবাৰ চাওক।

ব্যক্তৰি অধকািৰৰ সাংবধািনকি আইনত কি নিৰ্ধাৰণ কৰা হছৈলি? শ্ৰণীেত বিষয ট ৰ ওপৰত আপ নাৰ মতামত আল চনা কৰক। নতুন শব্দ

দশেদ্ৰ হ – নজিৰ দশেৰ প্ৰত িবশ্বাসঘাতকতা বা

উৎস ঘ

স্বাধীনতা ক?ি দুটা বৰি ধী মতামত:

বপিলৱী সাংবাদকি কমেলি ডচেম লনিসে ১৭৯৩ চনত তলত দযি া কথাখনি লখিছিলি।তাৰ কছিু সময ৰ পছিত,ে সন্ত্ৰাসবাদৰ ৰাজত্বকালত তওেঁক মৃত্যুদণ্ড দযি া হয় ।

'কছিুমান মানুহবেশি্বাস কৰ েযনে লিবাৰ্ট িএটা শশিুৰ দৰহে, যযি পেৰপিক্কতা লাভ কৰাৰ আগত অনুশাসতি হ ৱাৰ এটা পৰ্যায় ৰ মাজৰে পোৰ হ'ব লাগ।ে'

একবোৰ বেপিৰীত। স্বাধীনতা হছৈ সুখ, যুক্ত,ি সমতা, ন্যায , ই হছৈ ে অধকিাৰৰ ঘ ষণা... আপুন আপ নাৰ সকল শত্ৰুক গলি টনি কৰ শিষে কৰবি বচিাৰবি। ইয াতকবৈছে অৰ্থহীন কবিা এটাৰ কথা ক ন বাই শুনছিনে?

নজিৰ সম্পৰ্কীয আৰু বন্ধু-বান্ধৱীৰ মাজত আৰু দহটা শত্ৰু নকৰাক ৈএজন মানুহক মৰাপাটৰ ওচৰল ৈঅনা সম্ভৱ হ'বন?ে

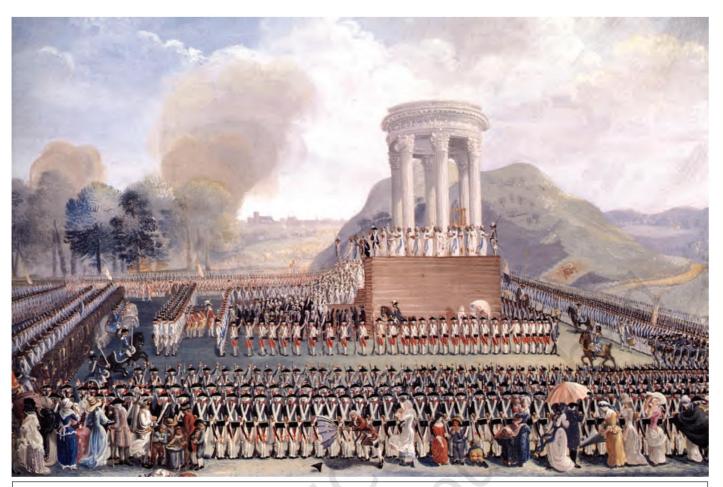

১৭৯৪ চনৰ ৭ ফবেৰুৱাৰীত
ৰবস্পযি ৰে ভোষণ দ…

at
কনভনেচন, যটি ততেযি া
ক যি াই ল' ফুৰছিলি…
বাতৰ কাকত . দ্য... জন বাৰ ওপৰত চহু ববা
ইউনভিাৰ্চলে ইয় তে এটা…
ইয় ৰ পৰা নথিকাশন কৰক:

'গণতন্ত্ৰ প্ৰতিষ্ঠা আৰু সুদৃ কৰবিলগৈ, সাংবধিনকি আইনৰ শান্তপিূৰ্ণ শাসন অৰ্জন কৰবিলগৈ আমি প্ৰথম অেত্যাচাৰৰ বৰিুদ্ধ স্বাধীনতাৰ যুদ্ধ শষে কৰবি লাগবি আমি দিশে-বদিশেৰ গণৰাজ্যৰ শত্ৰুব ৰক নঃশ্বষে কৰবি লাগবি, নহ'ল আমি বিনিষ্ট হ'ম। বপিলৱৰ সময ত গণতান্ত্ৰকি চৰকাৰ এখন হয ত সন্ত্ৰাসবাদৰ ওপৰত নৰি্ভৰ কৰবি পাৰ।ে

সন্ত্ৰাস ন্যায ৰ বাহৰি আেন এক নহয , দ্ৰুত, কঠ ৰ আৰু অনমনীয ; ... আৰু পত্তিভূমৰি আটাইতকতৈ জৰুৰী প্ৰয জনীয তা পূৰণৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয । সন্ত্ৰাসবাদৰ জৰযি তা লেবািৰ্টৰি শত্ৰুক নযি ন্ত্ৰণ কৰাট গণৰাজ্যৰ প্ৰতম্বিঠাপকৰ অধকািৰ।'

চত্ৰি ১১ – বপি্লৱী চৰকাৰ বেভিন্নি উপায ৰে নেজিৰ প্ৰজাৰ আনুগত্যক সংগঠতি কৰবি বচািৰছিলি – তাৰ ভতিৰত এটা আছলি এইখনৰ দৰতে উৎসৱৰ ম ্চায ন। প্ৰাচীন গ্ৰীচ আৰু ৰ মৰ সভ্যতাৰ প্ৰতীক ব্যৱহাৰ কৰি পবতিৰ ইতহািসৰ আভা প্ৰকাশ কৰা হছৈলি। ধ্ৰুপদী স্তম্ভব ৰ েক যি াই নযি া মাজত থকা উচ্চ ম ্চখনৰ মণ্ডপট ভাঙি পিলোব পৰা নষ্ট হ'ব পৰা বস্তুৰতেযৈ াৰ কৰা হছৈলি। মানুহৰ গ ট, তওেঁল কৰ কাপ ৰ-কান,ি তওেঁল কৰ ভূমকাি আৰু কৰ্মৰ বৰ্ণনা কৰা। এটা বপি্লৱী উৎসৱৰ কি ছাপ এই প্ৰতচ্ছিবযি পে্ৰকাশ কৰছি?ে

৩.২ এটা ডাইৰকে্টৰীয েফ্ৰান্সক নযি ম কৰ

জকেবনি চৰকাৰৰ পতনৰ ফলত ধনী মধ্যবতি্ত শ্ৰণীয় কেষমতা দখল কৰবিলগৈ সক্ষম হয় । নতুন সংবিধান প্ৰৱৰ্তন কৰা হ'ল য'ত সমাজৰ সম্পত্তিহীন শ্ৰণীক ভ টদানৰ পৰা ব ্চতি কৰা হ'ল। ইয় ।ত দুখন নিৰ্বাচতি বিধান পৰষিদৰ ব্যৱস্থা কৰা হ'ছেলি। ইয় ।ৰ পছিত এইসকলে এটা ডাইৰকে্টৰী নিয়ুক্তি দিছিলি, যটি পাঁচজন সদস্যৰ গঠিত এটা কাৰ্যবাহী। জকেবনিসকলৰ দনিত হ ৱাৰ দৰ এজন ব্যক্তিৰ কাৰ্যবাহীত ক্ষমতা কন্দ্ৰীভূত হ ৱাৰ পৰা ৰক্ষাকৱচ হচিপি ইয় ।ৰ উদ্দশ্যে আছলি। কন্তু স ্চালকসকল প্ৰায় বেধায় নি পৰষিদৰ সতৈ সংঘৰ্ষত লপ্তি হ'ছেলি, যি তোৰ পছিত তওঁল কক চাকৰিৰ পৰা বৰ্খাস্ত কৰবিলগৈ বিচাৰছিলি। ডাইৰকে্টৰীৰ ৰাজনতৈকি অস্থৰিতাই এজন সামৰকি একনায় কত্ববাদী নপে লয়ি ন ব নাপাৰ্টৰ উত্থানৰ পথ মুকলি কৰি দিলি।

চৰকাৰৰ ৰূপত হ ৱা এই সকল ব ৰ পৰৱিৰ্তনৰ মাজৰে স্বাধীনতা, আইনৰ আগত সমতা আৰু ভ্ৰাতৃত্বব ধৰ আদৰ্শ প্ৰৰেণাদায ক আদৰ্শ হয়ৈ ইে থাকলি যয়ি পৰৱৰ্তী শতকািৰ ভতিৰত ফ্ৰান্স আৰু ইউৰ পৰ বাকী অংশত ৰাজনতৈকি আন্দ লনক প্ৰৰেণা য গাইছলি।

৪ াৰীৰ বপি্লৱ হছৈলি নকে?

Fig.12 – ভাৰ্চাইলল ৈয় ৱাৰ পথত পৰেছিৰ মহলি৷৷ ১৭৮৯ চনৰ ৫ অক্ট বৰত মহলি৷সকল ভোৰ্চাইলল ৈমাৰ্চ কৰ ৰিজাক নজিৰ লগত পৰেছিল ৈঘূৰাই অনাৰ বহুত চত্ৰিকল্পৰ ভতিৰত এই প্ৰনি্টট অন্যতম।

আৰম্ভণৰি পৰাই মহলাসকল সহে অনুষ্ঠানসমূহত সক্ৰযি অংশগ্ৰহণকাৰী আছলি যযি ফেৰাচী সমাজত ইমানব ৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ পৰৱিৰ্তন আনছিলি।
তওেঁল ক আশা কৰছিলি যতেওেঁল কৰ এই জড় তিতাই বপি্লৱী চৰকাৰক তওেঁল কৰ
জীৱন উন্নত কৰাৰ বাবে ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ বাবে হচাঁ প্ৰয় গ কৰবি। তৃতীয় বাগচিাৰ
বছেভিাগ মহলাই জীৱিকাৰ বাবে কাম কৰবিলগীয় া হছৈলি। তওেঁল ক চেলাই বা কাপ ৰ
ধ ৱাৰ কাম কৰছিলি, বজাৰত ফুল, ফলমূল আৰু শাক-পাচলি বিক্ৰী কৰছিলি, বা সমৃদ্ধশিালী
মানুহৰ ঘৰত ঘৰুৱা চাকৰ হচিাপ নিযুক্ত দিছিলি। বছেভিাগ মহলাই শক্ষা বা চাকৰৰি
প্ৰশক্ষণৰ সুবধা নাছলি। কৱেল সম্ভ্ৰান্ত বা তৃতীয় বাগচিাৰ ধনী সদস্যৰ কন্যাইহে
কনভণ্টেত প বি পাৰছিলি, তাৰ পছিত তওেঁল কৰ পৰয়ি ালতেওেঁল কৰ বাবে বিয় াৰ
ব্যৱস্থা কৰছিলি। শ্ৰমকি মহলাসকলওে পৰয়ি ালৰ যত্ন ল'ব লাগছিলি, অৰ্থাৎ ৰান্ধবি
লাগছিলি, পানী আনবি লাগছিলি, ৰুটৰি বাবে শাৰী পাত লি'ৰা-ছ ৱালীক চ ৱা-চতা কৰবি
লাগছিলি। তওেঁল কৰ মজুৰ পুৰুষতকৈ কম আছলি।

নজিৰ আগ্ৰহৰ বিষয় যোল চনা আৰু কণ্ঠস্বৰ প্ৰকাশ কৰবিলমৈহলি৷সকলনেজিৰ আগ্ৰহ আৰম্ভ কৰলিৰে ৰাজনতৈকি ক্লাব আৰু বাতৰ িকাকত। ফ্ৰান্সৰ বভিনি্ন চহৰত প্ৰায় ষাঠটি৷ মহলি৷ ক্লাব আহছিলি। তাৰ ভতিৰত ছ'চাইট িঅৱ ৰভিল্যুচনৰীে এণ্ড ৰপািব্লকািন উইমনে আছলি আটাইতক বৈখি্যাত। তওেঁল কৰ এজন

কাৰ্যকলাপ

১২ নং চত্ৰিত দখেুওৱা ব্যক্তসিকলৰ বৰ্ণনা কৰা –

তওেঁল কৰ কাৰ্য্য, তওেঁল কৰ ভংগীমা, তওেঁল ককে যি াই

নযি া বসতু। ভালদৰ চোওক যদেকল ব ৰহেঁ ৰ পৰা আহছি নেকে…

একটো সামাজকি গ ট। শলিপীয় ছেৰখিনত কি কি প্ৰতীক আন্তৰ্ভুক্ত কৰছি?ে কি কৰ তেওঁল ক ষ্টেণ্ডে ফৰ? নাৰীসকলৰ কৰ্ম কৰা মহিলাসকল কেনেকে পৈৰম্পৰাগত ধাৰণাসমূহ প্ৰতফিলতি কৰ ৰাজহুৱা স্থানত আচৰণ কৰাৰ আশা কৰা হছৈলি? আপুনি কি ভাবণ্ডে শনিপীজন সহানুভূতশীল নকে মহিলাসকলৰ কাৰ্য্যকলাপৰ সতৈ বো তওঁ সমাল চনাত্মক তাৰ মাজত?ে ক্লাছত আপ নাৰ মতামত আল চনা কৰক। মূল দাবী আছলি যা মহলািসকল পুৰুষৰ দৰইে ৰাজনতৈকি অধকািৰ লাভ কৰবি লাগ। ১৭৯১ চনৰ সংবধািনতেওঁল কক নিষ্ক্ৰয়ি নাগৰকিল হ্ৰাস কৰাত মহলািসকল হতাশ হছৈলি। ভ টাধকািৰ, বধািনসভাল নৈৰ্বাচতি হ ৱাৰ লগত েৰাজনতৈকি পদবীত অধষ্ঠিতি হ ৱাৰ দাবী উত্থাপন কৰ।ে ততেয়ি াহতেওঁল ক অনুভৱ কৰছিলি যা নতুন চৰকাৰখনত তওঁল কৰ স্বাৰ্থ প্ৰতনিধিত্বি কৰা হ'ব।

প্ৰথম বছৰব ৰত বপি্লৱী চৰকাৰ েএন েআইন প্ৰৱৰ্তন কৰছিলি যযি মেহলিাৰ জীৱন উন্নত কৰাত সহায কৰছিলি। ৰাজ্যকি বদি্যালয সৃষ্টৰি লগ লেগ সেকল ছ ৱালীৰ বাব স্কুলীয া শক্ষা বাধ্যতামূলক কৰা হ'ল। তওঁল কৰ পতিৃয েআৰু তওঁল কৰ ইচ্ছাৰ বৰিদ্ধ জে ৰ-জবৰদস্ত বিযি া কৰাব ন ৱাৰলি।ে

ববাহক মুক্তভাৱ কেৰা আৰু দৱোনী আইনৰ অধীনত প ্জীয় ন কৰা চুক্ত হিচাপ কেৰা হছৈলি। ববাহ বচ্ছিদে বধৈ কৰা হছৈলি, আৰু মহলা আৰু পুৰুষ উভয় হৈ ইয় াৰ বাবে আবদেন কৰবি পাৰছিলি। মহলাসকল এতয়ি া চাকৰৰি বাবে পেৰশক্ষিণ ল'ব পাৰলি,ে শলিপী হ'ব পাৰলি বা ক্ষুদ্ৰ ব্যৱসায় চলাব পাৰলিহেতেনে।

সম ৰাজনতৈকি অধকািৰৰ বাবনোৰীৰ সংগ্ৰাম অৱশ্য েঅব্যাহত আছলি।
সন্ত্ৰাসবাদৰ ৰাজত্বকালত নতুন চৰকাৰ মহিলা ক্লাব বন্ধ কৰাৰ নিৰ্দশে আৰু
ৰাজনতৈকি কাৰ্যকলাপ নিষিদ্ধ কৰাৰ নিৰ্দশে জাৰি কৰাে বহু বশিষ্টি মহিলাক গ্ৰপ্তাৰ
কৰাৰ লগত কেইবাগৰাকীওক ফাঁচী দযি া হয ।

ভ টাধকািৰ আৰু সম মজুৰৰি বাবে মহলািৰ আন্দলন পৰৱৰ্তী দুশ বছৰ ধৰি বিশ্বিৰ বহু দশেত চলি থাকলি।

ঊনবংশি শতকািৰ শষেৰ ফাল েআৰু বংশি শতকািৰ আৰম্ভণতি আন্তৰ্জাতকি ভ টাধকিাৰ আন্দ লনৰ জৰিয় তভে টৰ যুঁজখন সম্পন্ন হছৈলি। বপি্লৱী বছৰব ৰত ফৰাচী মহিলাসকলৰ ৰাজনতৈকি কাৰ্যকলাপৰ নদিৰ্শন এক প্ৰৰেণাদায় ক স্মৃত হিচাপ েজীয় াই ৰখা হছৈলি।

অৱশষেত ১৯৪৬ চনত ফ্ৰানুসৰ মহলািসকলভে টাধকািৰ লাভ কৰ।ে

উৎস ই

এগৰাকী বপি্লৱী মহলািৰ জীৱন – অলমি্প ডি গ'জছে (১৭৪৮-১৭৯৩)

বিপ্লৱী ফ্ৰান্সৰ ৰাজনতৈকিভাৱে সক্ৰযি মহলািসকলৰ ভতিৰত অন্যতম আছলি অলম্পি ডি গ'জ। সংবিধান আৰু মানুহ আৰু নাগৰকিৰ অধকািৰ ঘ ষণাৰ বিৰুদ্ধ প্ৰতবিাদ সাব্যস্ত কৰাে কাৰণ ইয় াত প্ৰতজিন মানুহ প্ৰাপ্য ম লকি অধকািৰৰ পৰা নাৰীক বাদ দযি া হছৈ।ে গতকি ১৭৯১ চনত তওঁে নাৰী আৰু নাগৰকিৰ অধকািৰৰ ঘ ষণাপত্ৰ লখি ৰাণী আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় বিধানসভাৰ সদস্যসকলক সম্ব ধন কৰি তওঁেল ক সেইে অনুসৰি কাম কৰবিলা দাবী জনায় । ১৭৯৩ চনত অলম্পি ডি গ জ জেকেবনি চৰকাৰক মহলাি ক্লাব বলপূৰ্বকভাৱ বেন্ধ কৰাৰ বাবে সমাল চনা কৰাে ৰাষ্ট্ৰীয় অধৱিশেনতেওঁৰ বিৰুদ্ধ ৰাষ্ট্ৰদ্ৰ হৰ অভয়ি গ উত্থাপন কৰছিলি। ইয়াৰ পছিত অলপ সময় ৰ ভতিৰত তাইক ফাঁচী দয়ি । হ'ল।

উৎস চ

অলমি্প ডি গ'জছেৰ কছিু ম লকি অধকািৰ।

ঘ ষণা

- ১) নাৰী জন্মত েমুক্ত হয আৰু অধকািৰত পুৰুষৰ সমান হথৈাক।ে
- ২) সকল ৰাজনতৈকি সংগঠনৰ লক্ষ্য হছৈনোৰী আৰু পুৰুষৰ স্বাভাৱকি অধকািৰ সংৰক্ষণ: এই অধকিাৰসমূহ হ'ল স্বাধীনতা, সম্পত্ত,ি নৰিাপত্তা আৰু সৰ্ব পৰি অত্যাচাৰৰ প্ৰতৰি ধ।
- ৩) সকল সাৰ্বভ মত্বৰ উৎস জাততি বাস কৰ,ে যটি এক ৱইে নহয কন্তি নাৰী আৰু পুৰুষৰ মলিন।
- ৪/ আইন সাধাৰণ ইচ্ছাৰ প্ৰকাশ হ'ব লাগং, ইয় াৰ প্ৰণয় নত সকল মহিলা আৰু পুৰুষ নাগৰকি েব্যক্তগিতভাৱ বো তওেঁল কৰ প্ৰতনিধিৰি দ্বাৰা মতামত দবি লাগং; সকল ৰ েবাব েএক হে'ব লাগ।ে সকল মহিলা আৰু পুৰুষ নাগৰকি নিজৰ সামৰ্থ্য অনুসৰ সিকল সন্মান আৰু ৰাজহুৱা কৰ্মসংস্থাপনৰ সমান অধকিাৰী আৰু তওেঁল কৰ প্ৰতভিাৰ বাহৰি আন ক ন পাৰ্থক্য ন হ ৱাক।ৈ
- ৫/ ক ন নাৰী ব্যতক্ৰিম নহয ; আইনৰ দ্বাৰা নৰি্ধাৰতি গ চৰত তাইক অভয়িক্ত কৰা হয ,
 গ্ৰপে্তাৰ কৰা হয আৰু আটক কৰা হয । মহলািসকলওে পুৰুষৰ দৰ এই কঠ ৰ নিৰ্যি ম মানি চল।

কাৰ্যকলাপ

অলমি্প ড গি'জছে খেচৰা প্ৰস্তুত কৰা ইস্তাহাৰখন (উৎস চ)ক মানুহ আৰু নাগৰকিৰ অধকািৰ ঘ যথা (উৎস গ)ৰ সতৈতে তুলনা কৰক।

Fig.13 – বকোৰী এখনত শাৰী পাত িথকা মহলাি।

উৎস জ

১৭৯৩ চনত জকেবনি ৰাজনীতবিদি চ মটে তেলত উল্লখে কৰা ভতি্ততি মহলি৷ ক্লাব বন্ধ কৰাৰ ন্যায্যতা প্ৰদান কৰবি বচািৰছিলি:

'প্ৰকৃতযি ঘেৰুৱা কৰ্তব্য পুৰুষৰ ওপৰত ন্যস্ত কৰছিনে?ে কচ্চুৱাক লালন-পালন কৰবিলগৈতাই আমাক স্তন দছিং নেকে?

নহয়।

তাই মানুহক ক'ল:ে

মানুহ হওক। চকিাৰ, কৃষ,ি ৰাজনতৈকি কৰ্তব্য... সইেট ৱইে আপ নাৰ ৰাজ্য।

তাই মহলািক ক'ল:ে

নাৰী হওক ... ঘৰৰ বস্তু, মাতৃত্বৰ মধুৰ কৰ্তব্য – সহৈব ৰ আপ নাৰ কাম।

নৰিলজ্জ সইে নাৰী, যসিকল েপুৰুষ হ'ব বচিাৰ।ে শুলক ন্যায্যভাৱ েবতিৰণ কৰা হ ৱা নাই নকে?ি

কাৰ্যকলাপ

কল্পনা কৰক যে নজিকে চতি্ৰ ১৩ত দখেুওৱা মহলি৷সকলৰ ভতিৰত এগৰাকী

Chaumette (উৎস G) দ্বাৰা উত্থাপন কৰা যুক্তসিমূহৰ প্ৰত িসঁহাৰ।ি

৫ দাসত্ব বলি প

জকেবনি শাসনৰ অন্যতম বপৈ্লৱকি সামাজকি সংস্কাৰ আছলি ফৰাচী উপনবিশেসমূহত দাসত্ব বিলুপ্ত কৰা। কৰেবিয়ি ানৰ উপনবিশেসমূহ – মাৰ্টনিকি, গুৱাডলুপে আৰু ছান ডমংগি – ধঁপাত, নীলা, চনে আৰু কফৰি দৰ সোমগ্ৰীৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ য গানকাৰী আছলি। কনিতু ইউৰ পীয় সকল দূৰবৈ আৰু অচনািক দিশেত গগৈ কাম কৰবিলথৈ অনচি্ছা কৰাৰ অৰ্থ আছলি বাগচিাব ৰত শ্ৰমকিৰ অভাৱ।

গতকি ইয় াক ইউৰ প, আফ্ৰকিা আৰু আমৰেকািৰ মাজত ত্ৰকি ণীয় দাস ব্যৱসায় ৰ দ্বাৰা পূৰণ কৰা হছৈলি। স তৰ শতকািত দাস ব্যৱসায় আৰম্ভ হছৈলি।
ফৰাচী ব্যৱসায় ীসকল বেৰ্ড বা নান্টছে বন্দৰৰ পৰা জাহাজৰে আফ্ৰকািৰ উপকূলল
গৈছিলি আৰু তাতইে স্থানীয় মুখীয় ালসকলৰ পৰা দাস কনিছিলি।
ব্ৰণ্ডেডে আৰু বণ্ডেজে বান্ধ িৰখা দাসসকলক আটলাণ্টকি মহাসাগৰ পাৰ হ কৰেবিয়ি ানল
তৈনিমাহৰ দীঘলীয় া যাত্ৰাৰ বাবে জাহাজত টানক ভৰাই থ ৱা হছৈলি।
তাত বাগচিাৰ মালকিক বকি্ৰী কৰা হছৈলি। দাস শ্ৰমৰ শ ষণৰ ফলত ইউৰ পৰ বজাৰত চনে,
কফ আৰু নীলাৰ ক্ৰমবৰ্ধমান চাহদাি পূৰণ কৰাট সম্ভৱ হ উঠছিলি। বৰ্ড আৰু নান্টছেৰ
দৰবেন্দৰ চহৰসমূহে অৰ্থনতৈকি সমৃদ্ধৰি ঋণী আছলি দাস ব্যৱসায় ৰ সমৃদ্ধশিলী।

গ টইে অষ্টাদশ শতকিাজুৰ ফ্ৰান্সত দাসত্বৰ সমাল চনা কম হছৈলি। উপনবিশেসমূহত থকাসকলক ধেৰ সিকল ফৰাচী প্ৰজাল মানুহৰ অধিকাৰ সম্প্ৰসাৰতি কৰা উচতি নকে সিইে সম্পৰ্ক ৰাষ্ট্ৰীয বিধানসভাত দীৰ্ঘদনীয়া বিতৰ্ক অনুষ্ঠতি হছৈলি। কন্তি দাস ব্যৱসায় ৰ ওপৰত উপাৰ্জন নৰিভৰশীল ব্যৱসায় ীসকলৰ বৰি ধিতাৰ আশংকাত ই ক ন আইন প্ৰণয় ন কৰা নাছলি। অৱশ্যেত ১৭৯৪ চনত ফৰাচী বহিঃৰাজ্যৰ সকল দাসক মুক্ত কৰাৰ বাবে আইন প্ৰণয় ন কৰা চুক্তখিনইে হয় । এইট অৱশ্য হ্ৰস্বম্যাদী পদক্ষপে হিচাপ পেৰগিণতি হ'ল: দহ বছৰৰ পাছত নপে লয়ি ন দোসত্ব পুনৰ প্ৰৱৰ্তন কৰলি।

বাগচিাৰ মালকিসকলতে তেওঁল কৰ স্বাধীনতাক তওেঁল কৰ অৰ্থনতৈকি স্বাৰ্থৰ সন্ধানত আফ্ৰকিান নগি্ৰ সকলক দাসত্বত ৰখাৰ অধকািৰ অন্তৰ্ভুক্ত বুলবিুজছিলি। অৱশষেত ১৮৪৮ চনত ফৰাচী উপনবিশেত দাসত্ব বলিুপ্ত কৰা হয ।

নতুন শব্দ

নগি্ৰ – চাহাৰাৰ দক্ষণিং থকা আফ্ৰিকাৰ খলি ্জীয় া ল কসকলৰ বাবং ব্যৱহৃত শব্দ। ই এটা অপমানজনক শব্দ যটি আৰু সাধাৰণ ব্যৱহাৰত নহয Emancipation – The act of freeing

১৭৯৪ চনৰ এই প্ৰনিটত দাসৰ মুক্তৰি বৰ্ণনা কৰা হছৈ।ে ওপৰত ত্ৰৰিংগ বনোৰখনত লখাি আছ-ে 'মানুহৰ অধকািৰ'। তলৰ শলািলপিটি ত লখিা আছ-ে 'অমুক্তৰ স্বাধীনতা'। এগৰাকী ফৰাচী মহলিাই আফ্ৰিকান আৰু আমৰেকািন ভাৰতীয় দাসসকলক পন্ধিবিল ইউৰ পীয় কাপ ৰ দি 'সভ্য' কৰবিল ৈাজু হছৈ।

কাৰ্যকলাপ

এই প্ৰন্টিৰ আপ নাৰ ছাপ লপিবিদ্ধ কৰক (চত্ৰি ১৪)।
মাটতি পৰি থিকা বস্তুব ৰৰ বৰ্ণনা কৰা। তওেঁল ককে প্ৰতীক?
অইউৰ পীয় দাসৰ প্ৰত ছিবখিনকে মিন ভাৱ প্ৰকাশ
কৰছিং?

৬ বপি্লৱ আৰু দনৈন্দনি জীৱন

মানুহ পেন্ধা কাপ ৰ-কান, ক ৱা ভাষা বা প া কতিাপব ৰ ৰাজনীতযি সেলনি কৰবি পাৰনে? ১৭৮৯ চনৰ পছিৰ বছৰব ৰত ফ্ৰান্সত পুৰুষ, মহলাি আৰু শশুিৰ জীৱনত এনবে বহু পৰৱিৰ্তন ঘটছিলি। বপি্লৱী চৰকাৰসমূহ এন আইন প্ৰণয নৰ দায তি্ব লছৈলি যযি স্বোধীনতা আৰু সমতাৰ আদৰ্শক দনৈন্দনি অনুশীলনল ৈৰূপান্তৰতি কৰবি।

১৭৮৯ চনৰ গ্ীষ্মকালত বষ্টেলিত ধুমুহাই আক্ মণ কৰাৰ কছিু সময় ৰ পাছত কাৰ্যকৰী হ ৱা এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ আইন আছলি চন্সেৰশ্বপি বলিুপ্ত কৰা। পুৰণি শাসন ব্যৱস্থাত সকল লখিতি সামগ্ৰী আৰু সাংস্কৃতকি কাৰ্য্যকলাপ – কতািপ, বাতৰ কাকত, নাটক – ৰজাৰ চনে্সৰৰ অনুম দন প ৱাৰ পছিতহে প্ৰকাশ বা পৰবিশেন কৰবি পৰা গছৈলি। এতযি া মানুহ আৰু নাগৰকিৰ অধকািৰ ঘষণাই বাক আৰু মত প্ৰকাশৰ স্বাধীনতাক স্বাভাৱকি অধকািৰ বুলি ঘ ষণা কৰলি৷ে বাতৰ কািকত, পমফ্লটে, কতিাপ আৰু ছপা ছবযি েফ্ৰান্সৰ চহৰব ৰত বানপানীত বুৰ গছৈলি য'ৰ পৰা তওেঁল ক দ্ৰুতগততি গ্ৰাম্য অ ্চললথৈ যাত্ৰা কৰছিলি। তওেঁল ক েসকল ৱ েফ্ৰান্সত ঘট থকা পৰঘিটনা আৰু পৰৱিৰ্তনৰ বৰ্ণনা আৰু আল চনা কৰলি।ে সংবাদ মাধ্যমৰ স্বাধীনতাৰ অৰ্থ আছলি যথে পৰঘিটনাৰ প্ৰত িবৰি ধী মতামত প্ৰকাশ কৰবি পৰা যাব। প্ৰতটি পক্ষই ছপাৰ মাধ্যমৰে েআনক নজিৰ স্থতিৰি বষিয় পেতয়ি ন নযি াবল চষে্টা কৰছিলি। নাটক, গীত আৰু উৎসৱমুখৰ শ ভাযাত্ৰাই বৃহৎ সংখ্যক ল কক আকৰ্ষণ কৰছিলি। এইট আছলি তওেঁল কে স্বাধীনতা বা ন্যায় ৰ দৰ েধাৰণাক ধৰবি পৰা আৰু চনািক্ত কৰবি পৰা এটা উপায যবি ৰৰ বষিয ৰোজনতৈকি দাৰ্শনকিসকল দীঘলীয াকলৈখিছিলি যবি ৰ গ্ৰন্থত মাত্ৰ মুষ্টমিয়ে শক্ষিতি বি পাৰছিলি। ল কহেপে

কাৰ্যকলাপ

ছবখিন নজিৰ ভাষাত বৰ্ণনা কৰা। কি

শলিপীজন অভ্যস্ত হাঁ অহা ছববি ৰ

তলত দযি া ধাৰণাসমূহৰ য গায গ কৰক: ল ভ,
সমতা, ন্যায , ৰাজ্যৰ দ্বাৰা অধৰ্গিৰহণ
গীৰ্জাৰ সম্পত্ত?

চত্ৰি ১৫ – দশেপ্ৰমেমূলক চৰ্বি হ্ৰাস কৰা প্ৰছে। ১৭৯০ চনৰ এই বনোমী ছপাট ৱনে্যায় ৰ ধাৰণাট ক সৃপষ্ট কৰি তুলবি বচািৰ।ে

Fig.16 - মাৰাট জেনসাধাৰণক সম্ব ধন কৰা। এইখন লুই-লওিপল্ড বইলীৰ এখন ছবাি এই অধ্যায ত আপুন িমাৰাটৰ বিষয যেখিনি জানবি পাৰছি,ে সহেঁ কথা মনত পলোওক। তওঁৰ চ পাশৰ দৃশ্যট বৰ্ণনা কৰা। তওঁৰ অত জিনপ্ৰযি তাৰ হচিাপ। এই ধৰণৰ ছব িএখন চেলুনত থকা দৰ্শকৰ মাজত কনেধেৰণৰ প্ৰতক্ৰিয় ।ৰ সৃষ্ট িকৰবি?

উপসংহাৰ

১৮০৪ চনত নপে লযি ন ব নাপাৰ্টনে নজিক ফ্ৰান্সৰ সম্ৰাট হচিাপ অভষিকে ঘটায ।
তওঁ চুবুৰীয া ইউৰ পীয দশেসমূহ জয কৰবিল ওলাইছলি, বংশসমূহ নষ্কাশন
কৰছিলি আৰু ৰাজ্য সৃষ্ট িকৰছিলি য'ত তওঁে নজিৰ পৰিয ালৰ সদস্যসকলক স্থাপন কৰছিলি।
নপে লযি ন ইউৰ পৰ আধুনকীকৰণকাৰী হচিাপ নেজিৰ ভূমিকা দখেছিলি। তওঁ
ব্যক্তগিত সম্পত্তৰি সুৰক্ষা আৰু দশমকি ব্যৱস্থাৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা ওজন আৰু মাপৰ
এক এক ব্যৱস্থাৰ দৰ বৈহুত আইন প্ৰৱৰ্তন কৰছিলি। প্ৰথম অৱস্থাত বহুত
নপে লযি নক জনসাধাৰণৰ বাবে স্বাধীনতা ক যি াই অনা মুক্তদিতা হচিাপ দেখেছিলি।
কিন্তু অতি স নকালইে নপে লযি নৰ সনোবাহনীক সকল ত আক্ৰমণাত্মক শক্ত হিচাপ চে ৱা হ'ল।
অৱশ্যেত ১৮১৫ চনত ৱাটাৰলুত তওঁে পৰাজতি হয় স্বাধীনতা আৰু আধুনকি আইনসমূহৰ বপৈলৱকি ধাৰণাক
ইউৰ পৰ অন্যান্য অ চলললৈয়ৈ ৱা তওঁৰ বহুত ব্যৱস্থাই নপে লযি ন য ৱাৰ বহুদনিৰ পছিত মানুহৰ
ওপৰত প্ৰভাৱ পলোয় ।

স্বাধীনতা আৰু গণতান্ত্ৰকি অধকািৰৰ ধাৰণা আছলি ফৰাচী বপি্লৱৰ আটাইতক ৈগুৰুত্বপূৰ্ণ উত্তৰাধকািৰ। এইব ৰ ঊনবংশি শতকািৰ সময ছ ৱাত ফ্ৰান্সৰ পৰা ইউৰ পৰ বাকী অংশলবৈযি পপিৰছিলি, য'ত সামন্তীয় ব্যৱস্থা

Fig.17 – নপে লযি ন েআল্পছ পাৰ হ ৈয ৱা, ডভেদিৰ ছব।ি

বলিপ্ত কৰা হছৈলি। উপনবিশেকি জনগ ষ্ঠীসমূহে বন্ধনৰ পৰা মুক্তৰি ধাৰণাট ক নজিৰ আন্দ লনত পুনৰ কাম কৰি সাৰ্বভ ম জাতি ৰাষ্ট্ৰ গঠন কৰছিলি। বপি্লৱী ফ্ৰান্সৰ পৰা অহা ধাৰণাব ৰৰ প্ৰতি সঁহাৰি জন ৱা ব্যক্তৰি দুটা উদাহৰণ টপিু চুলতান আৰু ৰামম হন ৰয ।

বাকচ ২

সহেঁ সময ত ইউৰ পৰ মাজৰে বেযি পি পৰা নতুন ধাৰণাৰে অনুপ্ৰাণতি হ ৱাসকলৰ ভতিৰত ৰাজা ৰামম হন ৰায অন্যতম। ফৰাচী বপিলৱ আৰু পছিল ৈজুলাই বপিলৱ তেওঁৰ কল্পনাশক্তকি উত্তজেতি কৰ তুলছিলি।

'১৮৩০ চনত ফ্ৰান্সত জুলাই বপি্লৱৰ কথা শুন**ি** তওঁে আন এক ভাববি আৰু কথা ক'ব পৰা নাছলি।'

কপে টাউনত ইংলণেডলৈ যে ৱাৰ পথত তওেঁ বপিলৱী ত্ৰৰিঙী পতাকা উৰুৱাই ফুৰা ফ্ৰগিটে (যুদ্ধজাহাজ) ভ্ৰমণ কৰবিলগৈ ৰ দছিলি যদওি তওেঁ সাময় কিভাৱনে দুৰ্ঘটনাত পংগু হ' পৰছিলি।' সুসভান চৰকাৰ,

ন টছ অন দ্য বংগেল ৰনেছোঁ ১৯৪৬।

কাৰ্যকলাপ

- ১/ আপুনপি া যকি ন এজন বপিলৱী ব্যক্তৰি বষিয় েঅধকি জান লিওক এই অধ্যায় ত সম্পৰ্ক।ে এই ব্যক্তজিনৰ চমু জীৱনী লখি।
- ২) ফৰাচী বপি্লৱত প্ৰতটি দনি আৰু সপ্তাহৰ পৰঘিটনা বৰ্ণনা কৰা বাতৰ িকাকতৰ উত্থান ঘটছিলি। যকি ন এটা অনুষ্ঠানৰ তথ্য আৰু ছবি সংগ্ৰহ কৰি বাতৰ িকাকতৰ লখো লখিা। আপুন মিৰিাব', অলমি্প ডি গ'জ বা ৰ'বস্পযি ৰেৰ দৰং গুৰুত্বপূৰ্ণ ব্যক্তৰি সতৈওে কাল্পনকি সাক্ষাৎকাৰ ল'ব পাৰ।ে দুজন বা তনিজিনীয া গ টত কাম কৰক। তাৰ পছিত প্ৰতটি গ টং নজিৰ নজিৰ লখোব ৰ বৰ্ডত ৰাখি ফৰাচী বপি্লৱৰ ওপৰত ৱালপপোৰ প্ৰস্তুত কৰবি পাৰছিলি।

প্ৰশ্ন

- ১/ বপি্লৱী প্ৰতবিাদৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱৰ কাৰণ হ ্বা পৰস্থিতিৰি বৰ্ণনা কৰা ফৰানসত।
- ২) ফৰাচী সমাজৰ ক নব ৰ গ ট বপি্লৱৰ দ্বাৰা উপকৃত হছৈলি? ক নব ৰ গ ট েক্ষমতা ত্যাগ কৰবিলবৈাধ্য হছৈলি? বপি্লৱৰ ফলাফলত সমাজৰ ক নব ৰ শ্ৰণীে হতাশ হ'লহতৈনে?
- ৩) ঊনবংশি আৰু বংশি শতকািৰ সময 🛭 ছ 🛮 ৱাত বশ্বিৰ জনগ । ষ্ঠীসমূহৰ বাবে ফৰাচী বপি্লৱৰ উত্তৰাধকািৰ বৰ্ণনা কৰা।
- ৪/ আজি আমি লাভ কৰা গণতান্ত্ৰকি অধকািৰৰ তালকিা এখন তযৈ াৰ কৰা যাৰ উৎপত্তি ফৰাচী বপি্লৱৰ পৰাই অনুসন্ধান কৰবি পৰা যাব।
- ৫/ সাৰ্বজনীন অধকািৰৰ বাৰ্তাট বপৈৰীত্যৰ েআগুৰ িধৰছিলি বুলকি ৱা মতামতৰ সতৈ আপুন িএকমত হ'বন?ে ব্যাখ্যা কৰা।
- ৬/ নপে লযি নৰ উত্থানৰ বষিয েআপুন কিনেকে বুজাব?